

Velja po pošti:

za celo leto naprej K 26.—
za pol leta " " 13.—
za četrt leta " " 6-50
za en mesec " " 2-20

V upravnishvu:

za celo leto naprej K 20.—
za pol leta " " 10.—
za četrt leta " " 5.—
za en mesec " " 1-70

Za pošilj. na dom 20 h na mesec.

Posamezne štev. 10 h.

Uredništvo je v Kopitarjevih ulicah št. 2 (vhod žez dvorišče nad tiskarno). — Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne sprejemajo.
Uredniškega telefona šte. 74.

Političen list za slovenski narod

Upravišstvo je v Kopitarjevih ulicah šte. 2. — Vsprejema naročnino, inserate in reklamacije.
Upraviškega telefona šte. 188.

Inserati:

Enostop. petlistrva (72 mm):
za enkrat 13 h
za dvakrat 11 "
za trikrat 9 "
za več ko trikrat 8 "
V reklamnih noticah stane enostopna garmondvrsta 26 h. Pri večkratnem objavljenju primeren popust.

Izhaja

vsak dan, izveniš nedelje in praznike, ob pol 6. uri popoldne.

Katoliški shod na Dunaju.

Prilavljalni odbor za letošnji avstrijski katoliški shod, ki je že šest te vrste, nam je oslal sledeči oklice:

Avstrijski katoličani!

Sijajno uspeji peti katoliški shod na Dunaju je nam še vsem v dobrem spominu. Prišel je velik napredek katoliškemu gibanju: družil je avstrijske katoličane v krepko centralno organizacijo. Tej pa se ima Avstrija zahvaliti, da so zadeli na toliko odpor nasprotiški napadi na nerazdružljivost zakonske zveze in na verski pouk in da protikrščanski taklepi brezvercev in framazonov vsaj dosedaj še niso uresničeni.

Nikakor ne smemo prezeti, da smo razširjanje brezverstva le ustavili, ne pa že odstranili. Nepričakovani odpor katoliškega judstva ni spravljal nasprotnikov ob pogum — e še bolj očitno stopajo na dan s svojim brezverskim in protidomovinskim delovanjem.

Brezdvomno nas čakajo težki časi, hudi boji. Zgled kulturnega boja je dan, bojni klic e zadonel že tudi v Avstriji. Sveta dolžnost nas veže, da neustrašeno stopimo na branik za svoje najdražje svetinje, za vero in zvestobo do Cerkve in namestnika Kristusovega.

Da pa bode ta boj bolj uspešen, moramo so besedah »moli in delaj« ne samo si zagotoviti pomoč od zgoraj, marveč tudi pripraviti n ostriro orožje.

Kakor se kaže, so sklepi zadnjega katoliškega shoda dobri. Vendar jih še treba izpoljšati in izpopolniti. Organizacija katoliškega ljudstva mora postati še bolj trdna, ako se oboemo uspešno ubraniti združenemu sovražniku. Katoliško časopisje in leposlovje bo treba razširiti, o procdrimskem gibanju in šolskem vprašanju pa se temeljito razgovoriti.

Odposlanci avstrijskih vladikov in so sklenili, da se vrši prihodnji katoliški shod koncem leta 1907. Prilavljalni odbor, pokoren temu sklepu, je nastavljal zborovanje od 16. do 19. novembra zvečer, ker je ta čas edino primeren.

Bodoči katoliški shod bo v celoti imel značaj zadnjega. Vendar pa bode število razprav manjše, da se tako more najvažnejšim vprašanjem posvetiti več časa.

Prisrčno vabimo katoličane vseh kronovin, vladikov in narodnosti, da se udeležijo glavnega zborovanja, ki naj bo izraz naše neomahljive zvestobe do prestola in oltarja, kinaj pa tudi dejansko pokaže naše krščanstvo.

Duh Božji naj vodi priprave in zborovanje. Pomočnica kristjanov pa naj jih štiti s svojim mogočnim varstvom!

Častno predsedništvo:

Dr. Bogomir Marschall, pomožni škof in stolni vikar dunajski. Ernst grof Silva-Tarouca,

predsednik katoliškega centralnega odbora za Avstrijo. Maks baron Vittinghof-Schell, predsednik dunajskega škofijskega odbora.

Predsedništvo:

Dr. Albin baron Spinette, glavni zapisnikar katoliškega centralnega odbora za Avstrijo. Monsignor p. Viljem Michele. France grof Walterskirchen

Katoliški centralni odbor:

Dr. Eduard princ Auersperg. Semeniški ravnatelj dr. Gregor Carič. Carinski upravitelj Ludovik Dean. Stefan Esders. Državni poslanec, semeniški ravnatelj Avguštin Kemetter, Ferdinand Zdenko knez Lobkowitz, predsednik češkega glavnega odbora. Državni poslanec, profesor dr. Miško Mayr. Kanonik dr. Ivan Mlakar, predsednik lavantinskega škofijskega odbora. Državni poslanec dr. Franc baron Morsey, predsednik sekavškega škofijskega odbora. Kanonik Jožef pl. vitez Negri. Deželni glavar Adolf Rhomberg. Pavel knez Sapieha, predsednik latinskega lvovskega škofijskega odbora. Državni poslanec dr. Ivan Šusteršič. Častni kanonik Ivan Szych, predsednik stanislavškega škofijskega odbora. Državni poslanec dr. Jaroslav grof Thun, predsednik olomuškega škofijskega odbora, Ferdinand grof Trauttmansdorf.

Prilavljalni odbor:

Učitelj Janez Bösbauer. Učitelj Ferdo Eminger. Glavni urednik dr. Mirko Funder. Komisar Franc Geisberger. Trgovca Ivan Heindl. Glavni urednik Kaspar Inthal. Vojv. svetnik Viljem Kochs. Učitelj Leopold Miklas. Leopold Pechatschek. Monsignor, kanonik dr. Jožef Pfluger, zastopnik škofijske konferencije v katoliškem glavnem odboru. Primar dr. Vekoslav Plöchl. Podžupan dr. Jožef Porzer. Poštni kontrolor Edmund Richter. Kaplan Avguštin Schaurhofer. Prelat, dvorni svetnik dr. Franc Schindler, podpredsednik katoliškega glavnega odbora. Okrajni glavar Gustav Schönwetter. Kanonik Anton Schöpfleuthner. Dvornik Jakob Schreiner. Cesarski svetnik dr. Kaspar Schwarz. Magistratni nadkomisar Engelbert Sigl. Komercialni svetnik Jožef Wild. Perovodja Rihard Wollek.

Načelniki škofijskih odborov:

Vratislava: Župnik Tomaž Dudek. Brno: Dr. Ludovik grof Belcredi. Monsig. mestni dekan Ciril Riedl. Profesor Jožef Kupka. Krakov: Prelat dr. Vladislav pl. Chotkowski. Lvov (rut.): Arhipresbiter Andrej Bilecki. Linc: Dr. Maks Mayer. Deželni odbornik Ivan Nep. Hauser. Poreč (Puli): Prošt Adam Zanetti. Přemisel (lat.): Državni poslanec dr. Leo Pastor. Přemisel (rut.): Arhipresbiter Karol Wołoszynski. Št. Hipolit: France grof Kuefstein. Stolni dekan dr. Jožef Gruber. Sekov: Rav-

natelj dr. Franc Puchas. Trident: Državni poslanec, profesor Guido de Gentili. Zader: Deželni nadsvetnik Emil Friedl. Briksen: Julij baron Riccabona. Bregenc: Nadravnatelj Jožef Oelz. Gorica: Častni kanonik dr. Jožef Gabrijelčič. Celovec: Stolni dekan G. Bittner. Ljubljana: Kanonik Ivan Flis. Lvov (arm.): Državni poslanec Ladislav vitez pl. Czajkowski. Olomnc: Kanonik dr. Jožef Tittel. Inženir V. Pallat, Praga: Deželni odbornik Adalbert grof Schönborn. Opat Brunno Pammer. Solnograd: Mestni župnik Ch. Perkmann. Hubert grof Galen. Duhovski svetnik dekan G. Mayer. Tarnov: Stolni prošt dr. Stanislav Dutkiewicz. Trst: Profesor Jožef Ujčić. Dr. Hektor Conte de Ferra.

VII. mednarodni shod socialne demokracije.

Stuttgart, 18. avgusta.

Ženstvo.

Uvod kongresu sta bili včeraj — kakor sem že poročal interparlamentarna konferenca poslancev in konferenca socialističnih žena. Slednje se je udeležilo nekako 50 do 60 delegatov. Razun »centralne zaupne osebe« socialnodemokratskih nemških žen, gospe Otilije Baader, so bile navzoče sledeče: Nemke: Lilly Braun, Klara Zetkin, Rosa Luxemburg in gospa von Vollmar. Iz inozemstva so bile navzoče gospe Popp z Dunaja. Hyndmann iz Londona. japonski delegat dr. Tokijro Kato iz Tokia in finska socialistična poslanka iz deželnega zbora, gospa Tarsien iz Viborga. Dasi vse te ženske vsled čuta dostojnosti imenuje gospe, napravi samo gospa von Vollmar tisti simpatični vtis mirne dostojnosti, ki je združen s pojmom gospe. Ostale so zagrizenke, desetkrat hujše od moških. Gospodična Baader je izjavila, da ona ni voljna trpeti v dvorani zastopnikov »meščanskega« časopisa, od katerih se ona ne dá kritikovati, nakar je konferenca sklenila, »meščanske« poročevalce od seje izključiti. Vsi smo jo pobrali, pristaši centra, liberalci, konzervativci itd., niti gospodične Lydie Heymann, ki zastopa »meščansko« žensko gibanje in je prišla poročat za žensko časopisje, niso hotele sodruginje v dvorani trpeti. Žal seveda nikomur zato ne more biti, kajti, kakor smo takoj izvedeli, so se cel dopoldan dolgočasile z neznansko dolgimi, deloma — vsaj kar se Nemčije tiče — zelo optimističnimi poročili o ženskem gibanju po posameznih deželah. Popoldne so na predlog nemških socialnodemokratskih žen sklenile, postaviti na dnevni red kongresa žensko volivno pravico ter so se zedinile za tozadevno resolucijo.

Interparlamentarna konferenca.

Tudi ta je bila za »meščansko« časopisje tajna. Udeležilo se je 150 poslancev iz vseh dežela. Predsednik: Vandervelde (Bruseli). Navzoči iz Nemčije: Bebel, David, Dietz, Eichhorn, Frank, Hildenbrand, Legien, Noske, Schwarz, Singer, Südekum, von Vollmar; iz Avstrije: Adler, Ellenbogen, Nemec, Pernerstorfer, Seitz; iz Belgije Anseele, Denis, Vandervelde; iz Danske: Knudsen; iz Francije: Jaurés, Vaillant, Gnesde, Rouanet; iz Angleske: Keir Hardie, Macdonald; iz Holandske: van Kol, Troelstra; iz Italije: Andrea Costa, Ferri; iz Švedske: Brautig. Iz Švice je prišel dr. Brüstlein, ki je svojčas zagovarjal pred sodiščem Tatjano Lontievnio. Poročal sem vam že, kako je Troelstra stavil predlog, naj se v parlamentih dela dosledno socialistična politika, ne pa meščanska in kako mu je Vaillant v debati odgovoril, da to zato ni mogoče, ker si določne slike o socialistični državi ni mogoče napraviti. Če je cilj nejasen, so nejasna tudi sredstva. — Kakor rečeno, vsa ta poročila izhajajo iz socialnodemokratskega poročevalstva, kajti ta konferenca je bila za drugo časopisje tajna, kakor bodo tajne tudi v ponedeljek seje vseh komisij. Izvedelo se pa je, da je debata zaradi predloga Troelstra bila huda in da so skrajni marksisti in revizionisti trčili skupaj. Vsa resnica se bo izvedela tako nekako čez en mesec v prihodnjem zvezku »Sozialistische Monatshefte«. Interparlamentarna konferenca je sklenila nato resolucijo, ki pozivlja socialnodemokratske poslance vseh dežela, naj »pri vseh v resnici demokratsko mislečih parlamentarcih zanetijo gibanje v prilog za prtim poslancem dume, da se jim vrne svoboda.«

Plenarna seja.

Nedeljo popoldne se je v veliki dvorani »Liedertafel« otvoril kongres. — Pripomnim, da je vrttembergška vlada zelo uslužna in je kongresistom v vsakem oziru postregla, zakar ji gre vsa čast: v Prusiji bi bili člani kongresa v marsikaterem oziru, kar se ugodnosti tiče, občutili osornost pruske policijske uprave. V dvorani vzbujata posebno pozornost japonski delegat in neka sodruginja iz Indije, ki je vedno v družbi Angleža Hyndmanna, znanega vsled svojega boja proti angleški kolonialni politiki v Indiji. Pozdravni govor imata Bebel in Vandervelde.

Bebel izvaja: Vprvič je danes, da zboruje internacionalni socialistični kongres v Nemčiji. Seveda v Berolin nismo šli, kajti zborovanje pred očmi Bülowa in policijskega ravnatelja, to ni po našem okusu. (Veselos in pri trejevanje.) Boj proti izkorščanju, tlačanju in brezpravnosti napreduje. V Amsterdamu so se vršili hudi boji glede na taktiko, zlasti med francoskimi sodrugi, vendar po kongresu so francoski sodrugi šli združeno v boj in so po-

LISTEK.

Baskervillski pes.

Roman. — Angleški spisal Conan Doyle.
(D dalje.)

Drugo poglavje.

»V žepu imam manuskript!« je rekel James Mortimer.

»To sem že opazil, ko ste stopili v sobo,« je odgovoril Holmes.

»Star rokopis je to.«

»Iz začetka osemnajstega stoletja, če ni ponarejen.«

»Kako morete trditi to tako gotovo?«

»Ves čas ste mi ga kazali nekaj centimetrov, tako da sem ga lahko ogledal. Ta bi se pač slabo razumel na stvar, kdor bi rokopis ne znal določiti datuma vsaj približno na desetletje. Morda ste brali mojo razpravo o tem predmetu? Po moji sodbi je bil ta rokopis spisan leta 1730.«

»Natančna letnica je 1742.«

Dr. Mortimer je potegnil rokopis iz žepa in je nadaljeval:

»Ta družinski papir mi je izročil Sir Charles Baskerville, čegar nenadna, tragična smrt je provzročila v devonski grofiji toliko govorjenja. To pač smem reči, da nisem bil le njegov zdravniški svetovalec, ampak tudi njegov osební prijatelj. Bil je mož močnega duha, zviti, pameten in prav tako malo dovzeten za razne domišljije, kakor jaz sam. Kljub temu pa je vzel ta spis popolnoma res-

no in notranje je bil pripravljen na točno smrt, kakoršno je končno pretrpel.«

Holmes je stegnil roko po manuskriptu in ga raztegnil po kolenu.

»Lahko opaziš, Watson, da je črka »s« v tem spisu menjajoče se zdaj dolga, zdaj kratka. To je eden izmed znakov, ki so mi omogočili določiti, kdaj je ta rokopis nastal.«

Opazoval sem čez njegovo ramo zastareli papir in pobledelo pisavo. Na vrhu je bilo napisano: »Baskerville Hall« in spodaj z velikimi zverženimi številkami »1742.«

»Zdi se mi, da bo to nekaka povest.«

»Da, pripovedka je, ki se je ohranila v družini Baskerville od roda do roda.«

»Ali, če vas prav razumem, vi me vendar hočete vprašati za svet o neki nekoliko modernejši stvari iz resničnega življenja?«

»O zelo moderni! In zelo nujni stvari, ki se mora odločiti v štiriindvajsetih urah. Ali rokopis je kratek in je z našo stvarjo v zelo tesni zvezi. Z vašim dovoljenjem ga vam preberem na glas.«

Holmes se je naslonil na naslonjalo, sklenil je roki in zaprl oči z izrazom človeka, ki se uda v svojo usodo. Doktor Mortimer je držal rokopis tako, da je imel dovoli luči in je bral glasno sledečo dogobo iz davnih časov.

»O postanku strašnega psa, ki preganja rod Baskerville, se je kaj mnogo pripovedovalo; ker pa izvira naš rod, čegar član sem jaz, v ravni črti od Hugona Baskerville, in ker vem povest od svojega očeta, ki jo je tudi zvedel od svojega, zato sem jo tu zapisal in trdno verujem, da se je dogodila prav tako, kakor jo bom sporočal. In prosim vaju, sinova

moja, verujta, da ravno tista pravičnost, katera grehe kaznuje, jih v prebogati milosti tudi odpuča, in da ni nobena kletev tako težka, da bi ne mogla biti z molitvijo in kesom poravnana. Povzemita torej iz te dogodbe nauk, da se ne bodeta bala, da bi huda dela preteklosti rodila za vaju slabe sadove, temveč, da morata v prihodnje zelo marljivo na to paziti, da proklete strasti, ki so provzročile naši družini že toliko zla, ne bodo zopet v škodo družine dobile oblasti nad vama.

»Vedita torej, da je stanoval za časa velike revolucije — njeno zgodovino, kakor jo je spisal učeni lord Clarendon, vama zelo priporočam, da jo bereta — v tej hiši gospodov Baskerville gospod Hugo istega imena; in ne more se zamlotati, da je bil zelo divji, pregrešen in brezbožen človek. To bi mu že še odpustili njegovi sosede, saj v tukajšnjem kraju niso n'kdar hoteli uspevati svetniki; ali v svoji divjosti je bil neki hudoben in grozovit humor, in vsled tega je bilo njegovo ime po celem zahodu znano. Zgodilo se je, da je ta Hugo zagorel ljubezni do hčere nekega kmeta, ki je imel svojo kmetijo na meji Baskervillskih zemljišč — če se sploh sme tako temna strast, kakor je bila njegova, imenovati s tako svetlim imenom. Ali mlado dekle, ki je bilo pošteno in na dobrem glasu, se mu je vedno izognilo, ker se je bala hudobnega moža.

»Zgodilo se je pa, da se je na dan svetega Mihaela ta Hugo splazil v družbi petih ali šestih tovarišev svojih brezbožnih razudanosti h kmetiški hiši in odpeljal deklico; njen oče in njeni bratje so pa bili z doma, kakor je dobro vedel.

»In pripeljali so jo v grad in zaprli so devojko v sobo v najgornjem nadstropju; Hugo pa in njegovi prijatelji pa so spodaj popivali, kakor navadno vsako noč. Takrat je moralo pač priti ubogo dekle skoro ob pamet, ko je slišalo petje in strašno divjanje in grozne kletvine, ki so prihajale od spodaj gor k njej — pripovedujejo namreč, da so pripravile take besede, kakor jih je imel navado govoriti Hugo v pijanosti, človeka gotovo v pekel.

»In končno je storila v obupnem strahu nekaj, česar bi si najhrambrejši in najgibčnejši mož ne upal; kajti po bršljino, ki je rastel po steni — in ki se raste — je splezala z višine tik pod streho na tla in je potem dirjala kar čez barje k domači hiši. Pot od gradu do hiše njenega očeta je pa bila tri ure dolga.

»In zgodilo se je, da je kratek čas nato Hugo zapustil svoje goste, da bi prinesel svoj vjetnici jedi in pijače — in morda je hotel še kaj hujšega — in da je našel kletko prazno in ptice nikjer. Tedaj je bilo tako, kakor bi prišel hudič nad njega, kajti divjal je v sobo in skočil na veliko mizo, da so zarožlale steklenice in krožniki na tla, in je vpil na ves glas pred vso družbo, da proda še tisto noč dušo in tlo hud'm močem, če le dohiti ubogo dekle. Z grozo so strmeli sopivci v poblaznega moža, eden pa, ki je bil hudobnejši, kakor drugi, ali morda samo bolj pijan, je zaklical, naj naščuvajo pse nanjo. In Hugo je dirjal iz dvorane in zapovedal hlapcu, naj mu osedla kobilu in spusti pse iz ograje; tem je pokazal ovratno ruto deklice in šlo je z divjim lajanjem čez barje.

»Nekaj časa so bili pivci vsi trdi prese-

množili v parlamentu svoje mandate. (Pritrjevanje. — Kako izgleda v francoski socialni demokraciji v resnici, sem vam poročal predvčerajšnjim.) Vprvč v zgodovini je angleška delavska stranka kot samostojna stranka stopila v parlamentarni boj, 32 poslancev angleškega proletariata tvori v parlamentu samostojno frakcijo. (Pritrjevanje.) Jaz sem že v Amsterdamu dejal, da se liberalna angleška vlada, ako si priborite primerno zastopstvo, ne bo obotavljala vzeti iz vaše srede ministra. Vedel sem tudi takrat, da bo za to najbolj sposoben John Burns. In glej, on je zdaj delavski minister. (Veselost. — John Burns, kakor znano, ni noben socialni demokrat po naših pojmihi. Sir Campbell Bannermann z njim jako dobro izhaja in lordi iz višje zbornice tudi.) Potem vas opomnim na finlandse volitve. Močna socialnodemokratska frakcija, v kateri sedi 9 sodruginj, je vstopila v ondotni parlament. (Viharno odobravanje.) In potem avstrijske volitve! Avstrijski sodrug, ki so tako moško in navdušeno nastopili za splošno in enako volivno pravico, tvorijo sedaj s 84 poslanci največjo socialnodemokratsko parlamentarno frakcijo na svetu. (Veliko odobravanje.) Na Holandskem in v Švici se je socialna demokracija obnesla pri komunalnih volitvah, dokaz, da marširamo. Navidezno (?) izjemno dela Nemčija.

Meščanske stranke, vlada in komunalni zastopi so proti nam nastopali, da nikjer tako na svetu. Vendar smo dobili 3.250.000 glasov, to je za četrto milijono več kot prej. Mandatov smo seveda dobili le 43. V kraljevem dvoru v Berlinu se je govorilo o tem, da smo »pojahani«. (Smeh.) Mi pa se ne čutimo pojahane, ampak sedimo v sedlu tako trdno, kakor nikdar prej. (Viharno odobravanje.) Da socialna demokracija stoji na straži, dokazujejo volitve v bavarski deželni zbor in hamburške mestne volitve. Število politično organiziranih je narastlo na 136.000 (38%), julija meseca pa smo imeli nad 170.000 M dohodkov. Potem pride še narastek strokovne organizacije. Tako izgleda »pojahana« socialna demokracija. (Viharno odobravanje.) Zakaj pa se gospod Bülow brani upeljati splošno in enako volivno pravico za pruski deželni zbor? Naj nas tu pojava! Toda Bülow je na agitacijo svobodomisla Naumanna v »Nordd. Allg. Ztg.« izjavil, da so težnje po izpremembi pruskega deželnozbornskega volivnega reda enake lovu na konjih za divjimi racami. . . . Upam, da se bo stuttgartski kongres vse drugače vršil, kakor kongres veselel v Haagu. Govornik sklepa s »Hoch!-klicem na »ljudi osvobodajoč«, človeštvo rušujočo socialno demokracijo«. Sodruginja Klara Zetkin je tolmačila pozdrav Francozom, ki so mu živahno aplavdirali. Ko pa je angleški tolmač prestavil Beblovo govor angleškim sodrugom, so ti pri mestu, kjer Bebel govori o »socialističnem« ministru in »sodrug« John Burnsu, začudeno in ironično vzklicali: Hu! Hu!

Vandervelde je ruske socialiste primerjal s krščanskimi mučeniki, katerih kri bo vso zemljo oplodila in je slavil »slavno« rusko revolucijo. Dolžnega se čutim v svojem imenu in v imenu biroja izraziti naše visoko občudovanje in simpatije za bojevnike, ki z velikim navdušenjem in požrtvovalnostjo, zaničujoč smrt bojujejo s'loviti boj za svobodo ruskega naroda. (Viharno odobravanje.) Upamo, da se ruska revolucija ne ustavi pri meščansko-demokratski svobodi, ampak mi vidimo v njej preludij za bodočo splošno proletarsko revolucijo. (Viharno odobravanje.)

Ljudska manifestacija.

Udeležnikov je 40—50.000, seveda je tudi skoro vse stuttgartsko meščanstvo z ženami in otroci vmes. Bilo je ob obrežju Nekarja, kakor pri kaki ljudski slavnosti. Na meščansko državo so spominjali samo policaji po uli-

cah in dva zrakoplova nad slavnostnim prostorom, katerega so policaji tako opazovali iz višine. Med govorom Jaurésa je bil odprt tudi neki k' nematograf. Socialnodemokratska strokovna društva iz vse Vitemberške so prišla z zastavami in se razvrstila okoli govorniških odrov. Večina tujih govornikov je govorila nemško. Najboljši je bil nemški govor Američana Hillquitta. On je doma iz Finske in je svojčas reven kakor cerkvena miš zbežal v New York, kjer je sedaj ugleden advokat. V krasnem govoru je naslikal ameriške razmere, na eni strani milijarderstvo, na drugi neznansko s'romaštvo. Od francoskih govornikov so najbolj aplavdirali Jaurésu.

Daszynski. — Nemec.

Poljak Daszynski, nekdanj v Avstriji državni poslanec, je v svojem govoru med drugim dejal: »Socializem je osvobodjenje ljudstva potom oboroženja ljudstva. Nobeno ljudstvo bolj ne rabi oborožitve, kakor nemško, v katerega se je militarizem tako globoko zajedel.« Ferri iz Rima se je hvalil najbolj s tem, da je italijanska socialna demokracija dosegla, da se ruski car ne bo upal v Rim, kjer bi »carju morivcu« socialisti priredili jako neljub sprejem. Anglež Hyndmann je edini govoril čisto zmerno, pozdravil je nemške sodruge. Vaillant iz Pariza se je spominjal časa, ko je pred 37 leti v Tubingah študiral. Zapustil je Nemčijo, ko je izbruhnila vojska s Francosko. Nemčija in Francoska naj se spoznavata, potem bosta najboljša zaveznika. Govorili so še Adler, Rubanovič (Rus), Greulich (Švicar), Vandervelde, MacDonald in Čeh Nemec. Ob 6. je bilo vse prireditve konec, masa se je mirno razšla.

Bebel contra Hervé. — Brezdomovinska socialna demokracija.

Stuttgart, 20. avgusta. V ponedeljek so zborovali odseki, ki pripravljajo resolucije za plenarne seje. Antimilitarističnemu odseku predseduje Siidekum. Na dnevnem redu so trije predlogi. Beblovo predlog pravi:

Vojske so izraz kapitalistične družbe. Nastanejo vsled konkurenčnih bojev med državami, ki si hočejo osvojiti svetovni trg v prid kapitalizmu. Vojske bodo šele ponehale, ko poneha sedanji družabni red. Predlaga za kongres sledečo resolucijo: Kongres smatra za dolžnost vsakega delavca in delavskih zastopnikov v parlamentu, da z vsemi močmi pobijajo oboroženje, v prvi vrsti, da ne glasujejo za vojaške kredite. Če kje preti izbruh vojske, naj delavci in njihovi zastopniki store vse, kar je v njihovi moči, da se vojska prepreči s sredstvi, ki se jim zdijo primerna, če je pa vojska že izbruhnila, naj delajo na to, da se bo hitro končala.

Resolucija, predlagana od francoske sekcije delavske internacionale se glasi: Začne naj se v smislu prejšnjih kongresov splošna mednarodna akcija proti militarizmu. Vojske pa naj se preprečijo z vsemi sredstvi: s parlamentarno akcijo, javno propagando, generalnim štrajkom in vstajo. To resolucijo utemeljuje Hervé. Guesde predlaga resolucijo, ki sploh obojsa vsako antimilitaristično akcijo. Vname se ostra polemika Bebel-Hervé. Hervé očita Beblu, da je postal revizionist. Čisto dosledno izjavi Hervé, da je socialna demokracija po svojih temeljnih načelih brezdomovinska. Namesto »Proletarci vseh dežel, združite se!« pravi Bebel: »Proletarci vseh dežel, morite se!« Bebel odgovarja, da se vse kulturno življenje naslanja na narodno čustvovanje. Ako proglasi v služaju vojske socialna demokracija na Francoskem generalni štrajk in vstajo, je v nevarnosti ves svetovni mir! V nevarnosti pa je tudi ves proletarijat in stranka, kajti reakcija na antimilitaristično propagando je neizogibna. Beblu je večina zelo aplavdirala. (Ako bi se bil Bebel postavil na stališče revizi-

onista Leuthnerja, (glej včerajšnjega »Slovenca«) da vojaštvo sploh ni kapitalistično-meščanska naprava, bi njegova izvajanja proti doslednemu Hervéju bila pač še bolj srečna.)

× × ×

Stuttgart, 20. avgusta. Danes se je vršila prva plenarna seja kongresa pod predsedstvom Singerja. Šlo se je za jako kočljivo vprašanje, ali je upravičeno in dopustljivo strokovno gibanje, ki ni socialnodemokratsko in ne stoji izrečno na temelju razrednega boja. (Glej v včerajšnjem poročilu »Slovenca« izvajanja Bernsteina o tem). Na predlog Angleža Macdonalda se je to posebno z ozirom na angleško delavstvo zelo kočljivo vprašanje — ahilova peta za socialnodemokratsko stranko — izročilo biróju. Angleški predlog, naj vsi socialistični poslanci stavijo po vseh parlamentih predlog, naj se zakonskim potom določi minimalni delavski čas, se je izročil interparlamentarni komisiji. Predlog francoske in južnoafriške sekcije glede na uvedbo umetnega internacionalnega poslovnega jezika se je kot prezgodnji odklonil. Sprejel se je avstrijski predlog, da naj se začnejo posvetovanja o ženski volivni pravici. — To je menda še edino, v čemer se sodrugji popolnoma strinjajo.

Ruski socialisti.

Stuttgart, 20. avgusta. Ruski delegati na tukajšnjem mednarodnem kongresu socialne demokracije so obsodili v posebni resoluciji tiste anarhiste in socialne revolucionarce, ki izvršujejo rope in eksproprijacije, ker dajo s tem policiji, ki večkrat s svojimi agenti-provokaterji sama uprizarja take zločine, v roke orožje proti pravemu revolucionarskemu gibanju.

DEŽELNI ZBORI.

Praga, 20. avgusta. 21. t. m. se snide k seji deželni odbor, da glede na sklicanje deželne zbornice pove svoje mnenje in sporoči ministrstvu.

Dunaj, 20. avgusta. »Deutschnationale Korrespondenz« poroča, da ni dvoma, da se bo češki deželni odbor izrekel za sklicanje deželne zbornice. Zasedanje samo pa tudi v gospodarskem oziru ne bo imelo nobenega uspeha, ker so češke deželne finance skrajno slabe. — Moravski in bukovinski deželni zbor se bosta sešla 16. septembra. Moravsko namestniško vprašanje se bo rešilo šele v jeseni. Na Tirolskem bo za namestnika kmalu imenovan baron Spiegelfeld, ki se je kot vodja namestništva obnesel.

TITTONI V CELOVCU.

Celovec, 20. avgusta. Italijanski minister za zunanje zadeve je napravil obhod po mestu, potem pa dalj časa delal v italijanskem vizekonzulatu. Nato je obdeval v vili Ehrfeld, popoldne prisostvoval častniški tekmi tukajšnjega 6. huzarskega polka, potem pa se podal na Poreče. 21. t. m. odpotuje na Severnik k Aerenthalu.

VOLIVNA REFORMA ZA DEŽELNE ZBORE.

»Venkov« piše, da je največje ponižanje za Čeha mešetarjenje, ali bo češki deželni zbor sklican ali ne. Tuji ljudje odločujejo o najvažnejši zadevi češkega ljudstva. Deželni zbor se mora sklicati in mora priti do volivne reforme. Vse kmečko ljudstvo češko zahteva, da se dosedanja krivica v zastopstvu izpremeni. Od 240 deželnih poslancev jih ima zdaj kmečko ljudstvo samo 47. To ne sme več dalje trajati. Pravična volivna reforma, ki bi povzdignila zastopstvo češkega kmečkega ljudstva, se več ne sme odlašati! Kdor tega ne dopusti, ta napove vojsko češkemu ljudstvu!

DEŽELNOZBORSKE VOLITVE.

Bodoče deželnozbornske volitve na Češkem bodo jako vroče. Glavni znak jim bo: Boj katoliškonarodne stranke proti združenim nasprotnikom agrarcem, mladočehom, realistom in socialnim demokratom. Odkrito pismo Práškovo že naznanja to zvezo. Da so se vsi ti tako nasprotni si elementi morali združiti, kaže, da mora katoliška stranka biti že precej krepka na Češkem. Tudi strastni in sirovi boj agrarnega časopisja proti katoliškonarodni stranki je znamenje, da se boje.

OGRSKA ŽELEZNIČARSKA POSTAVA SANKCIONIRANA.

Budimpešta, 20. avgusta. Cesar je sankcioniral postavi o regulaciji železničarskih plač in službeni pragmatiki železničarjev na Hrvaškem.

SESTANEK MED CLEMENCEAUJEM IN KRALJEM EDVARDOM.

Dunaj, 20. avgusta. 21. t. m. se pripelje iz Karlovih varov v Marijanske Lazne (Marienbad) franc. ministrske predsednik Clemenceau obiskat kralja Edvarda angleškega. Sestanek, katerega je povzročil Edvard sam, ima namen sporočiti Clemenceauu uspehe sestankov v Wilhelmshöhe in v Ischlu. Glavni predmet pogovora bo maroška zadeva.

MAROŠKI NEMIRI.

Boj pred Casablanca 19. t. m.

Casablanca, 20. avgusta. General Drude je bil že več dni pripravljen na sovražnikov napad, a prvi strelji so se čuli pri prednjih stražah šele 19. t. m., ob 3. uri zjutraj. Ob zori se je podal stotnik s 60 spahiiji na pot, da poizve, kako so marokanske čete razpostavljene. Razvili so se v bojno črto; nekaj časa je bilo vse mirno, kmalu pa se je jel sovražnik upajoč, da porazi maloštevilne Francoze, pomikati proti njihovim postojankam, marokanska konjenica — 2000 jezdecev — pa je izkušala obiti francosko pehoto ter jo napasti od strani in zadaj. Oddelek spahijev, poslan proti njej, se je moral umakniti; zato se je cela črta, trdno strnjena, začela umikati, dokler ni došla v bližino Drudejevih čet. Sedaj so se obrnili ter s stotnikom na čelu naskočili oddelek 1000 marokanskih jezdecev. Obenem pa je napadla stotnija strelcev in eskadrona črncev sovražno pehoto, približavši se jej na 600 metrov. Marokanci so začeli bežati ter potegnili seboj tudi rezerve; na begu jih je zelo oviralo hitro streljanje iz topa. Nato so se vrnili spahiiji v tabor; stotnik je ranjen na obrazu, ubit je eden spahi, eden pa ranjen. Španski vojniki pa so med bojem gledali krvavi prizor z ravnih streh casablanskihih ter kadili svalčice. Ob poluenajstih je prišel v francoski tabor španski stotnik ponujat pomoč, a general Drude jo je hvaležno odklonil, ker je bil boj že končan z francosko zmago. Marokanci so se umaknili na višine desno od francoskega tabora. Sicer so precej oddaljeni, vendar so Francozi, ki med njimi vlada najboljšje razpoloženje, pripravljeni vsak trenotek poseči v boj.

Pariz, 20. avgusta. Casablanski časniki poročajo, da so trije rodovi izprosil, da se jim pržanese. Širijo se vesti, da so dobili Marokanci precejšnjo pomoč, vendar na ta poročila Drude ne da nič, dokler Kabili napadajo ločeno.

Tanger, 20. avgusta. Francoski pooblaščenec je dobil od Slimana 11. t. m. pismo, ki v njem Maghzen ponovno obžaluje klanje v Casablanci in izraža upanje, da vsled tega ne bode trpelo prijateljsko razmerje med Maghzenom in Francosko. Sem je došlo 500 mož, izbranih iz šeriških čet, ter bodo odpotni najbrže v Masagan, da vzdržujejo red.

Pariz, 20. avgusta. Glede novih korakov v maroški zadevi se bode sklepalo šele,

nečenja; dogodkov, ki so se dogodili v taki naglici, niso mogli razumeti. Ali počasi se jim je vendar začelo nekoliko daniti v njihovih z meglami prepreženih but'cah, in vendar so nekoliko zasluhtili, kaj se lahko dogodi na močvirju. In nastal je velik vrišč in nekateri so zahtevali svoje samokrese, drugi svoje konje, tretji zopet so vpili, naj prinesejo še vina. Konečno so se vendar nekoliko spametovali in vsa družba, trinajst po številu, je sedla na konje in jezdila za Hugonom. Luna je sijala jasno nad njimi in jezdili so v d'ru po poti, koder je morala iti deklica, če je hotela priti do domače hiše.

»Jezdili so eno ali dve milj, ko so srečali enega od onih pastirjev, ki ponoči gonijo svoje ovce čez barje, in vprašali so ga, če je videl jezdec s psi. In moč je bil, tako pravi poročilo, ves trd strahu in komaj je mogel govoriti; konečno je vendar povedal, da je res videl nesrečno deklico in psi so ji bili na sledu. »Ali videl sem še več, kot to!« je rekel. »Kajti Hugo Baskerville je jezdil mimo mene na svoji črni kobili, za njim je pa dirjal molče tak peklenski pes, kakoršnega mi ne naščuvaj Bog za pete.« Pijani gospodje so pa kleli ovčarja in jezdili dalje. Kmalu pa so jim zagomleli mravljinici po hrbtu, kajti nekaj je dirjalo čez močvirje in črna kobila je divjala mimo njih vsa v belih penah, vajeti so se ji vlekale po tleh in sedlo je bilo prazno. Tu so se stisnili pivci tesno drug k drugemu in so se gnetli kolikor mogoče skupaj, kajti velika groza jih je prevzela; vendar so jezdili še naprej, čeprav bi vsak izmed njih, če bi bil sam, od srca rad obrnil konja. Počasi so jahali naprej in konečno ugledali pse. Ti so ležali, dasi znani daleč okoli po svoji plemeniti krvi in hrabrosti, tesno zgneteni cvileč ob vhodu v globoko sotesko; nekateri so se sp plazili celo na stran, drugi so pa strmeli z nasršeno dlako in osteklenelimi očmi v ozko dolino, ki je ležala pred njimi.

»Družba se je ustavila; gospodje so bili, kakor si lahko mislita, sedaj treznejši, kot pa tedaj, ko so odjezdili iz gradu. Največ jih ni hotelo dalje, trije pa, najpredznejši — ali pa najbolj pijani — so jezdili v sotesko. Ta se je polagoma odpirala do širokega prostora, kjer sta stali dve skali; še sedaj stojita tam in sta postavljeni od ljudj, njun spomin je pa postavljen od davnih časov sem. Luna je sijala jasno na prost prostor in na sredi je ležala deklica na mestu, kamor je od strahu in utrujenosti mrtva padla. Toda ne pogled na njeno mrtvo truplo, tudi ne pogled na mrtvega Hugona Baskerville ni tako prestrašil treh brezbožnežev, ampak nekaj drugega je bilo, vsled česar so se jim lasje ježili. Na Hugonu je stala in mu grlo mesarila strašna žival, grozna črna zver, po postavi pes, vendar mnogo večji kot največji pes, ki ga je kdaj videlo človeško oko. In pred njihovimi z grozo napolnjenimi očmi je raztrgala zver Hugonu grlo in potem gledala nanje z žarečimi očmi in od gobca ji je kapala kri njihovega gostitelja; jezdec so prestrašeni zavpili, da je šlo skozi ušesa, in so oddirjali čez močvirje nazaj, kot da jim je šlo za življenje. Vso pot so kričali. Eden, tako pripovedujejo, je umrl vsled tega prizora še isto noč, druga dva sta pa preživela ostanek svojih dni kot pokveki.

»To je, sinova moja, zgodba o psu, ki je, kakor pripovedujejo, od tedaj tako hudo preganjal našo družino. Napisal sem jo pa zato, ker znana stvar vsekakor manj straši, kakor pa če se samo namigava nanjo. Res se ne more tajiti, da je mnogo članov naše družine umrlo hude smrti, da se jih je mnogo ločilo s tega sveta naenkrat na krvav in skrivnosten način. In vendar se mirno izročimo neskončni dobroti Previdnosti! Ona nedolžnega ne bo nikdar kaznovala čez tretji ali četrty rod, tako pravi sveto pismo.

»Tej Previdnosti vaju izročim s tem, sinova moja, in vama svetujem, bodita pamet-

na in ne hodita na močvirje, kadar imajo hude moči oblast nad njim.

»To je pisal Hugo Baskerville za svoja sinova Rodgerja in Johna. In sestri Elizabeti naj ničesar o tem ne povesta.«

Dr. Mortimer je prebral čudno zgodbo. Porinil si je očala na čelo in poln pričakovanja pogledal na Holmesa. Temu se je zdehalo; konček svalčice je vrgel v ogenj in je rekel:

»No?«

»Kaj povest ni zanimiva?«

»Seveda je, za nabiralca bajk.«

Dr. Mortimer je potegnil iz žepa skupaj zložen list časnika in rekel:

»No, gospod Holmes, vam pa hočemo počemo pokazati sedaj še nekaj modernega. To je »Devon Country Chronicle« od 14. maja tega leta. Notri se nahaja kratko poročilo o smrti, katere žrtev je bil nekaj dni prej Sir Charles Baskerville.«

Moj prijatelj se je nagnil nekoliko naprej in na obrazu se mu je začrtala napeta pozornost. Najin obiskovalec si je popravlil očala in je začel:

»Pred nekaj dnevi je nenadoma umrl Sir Charles Baskerville, o katerem se je govorilo kot o kandidatu liberalne stranke pri bodočih volitvah za srednjedevonski okraj. Pač žalosten dogodek za vso grofijo. Akoravno je stanovan Sir Charles šele razmeroma kratak čas v Baskerville Hall, vendar mu je pridobil njegov ljubeznjiv značaj in njegova izredna radodarnost naklonjenost in spoštovanje vseh, ki so prišli z njim v dotiko. V današnjih časih, ko imamo toliko bogatih ljudi, ki so se iz nižjih slojev povzpeli do častnih mest in do bogastva, mora veseliti vsakogar, da se je enkrat posrečilo potomcu stare rodovine pridobiti si bogastva in tako blest svojega rodu, ki je obledel v slabih časih, zopet obnoviti. Kakor je splošno znano, si je pridobil Sir Charles velike svote pri špekulacijah v južni Afriki. Bil je dovolj pameten in ni čakal, da bi se obrnila sreča proti njemu, ampak spravil je svoj dobiček v denar in se vrnil na Angleško. Preteklo je dve leti, kar se je nastanil v Baskerville Hall in o njegovih načrtih za nove stavbe in zboljšave je govorila vsa okolica; sedaj je vse uničila smrt! Ker sam ni imel otrok, je bila njegova odkrito izrečena želja, naj ima cela pokrajina dobiček od njemu naklonjene sreče. Marsikdo bo imel torej osebo povoda dovolj, obklovati prerano smrt dobrotnika. O njegovih velikodušnih darilih v razne dobrodelne namene se je mnogokrat čitalo v našem listu.

»Vse okolnosti smrti s preiskavo seveda še niso pojasnjene popolnoma, vendar je odločenega dovolj, da se lahko nastopi proti gotovim govoricam, ki so vsled ljudskega praznoverja razširjene med prebivalstvom. Niti najmanjšega vzroka ni, da bi se moglo misliti na zločin, še manj seveda da bi s to smrtjo imele kaj opraviti nadzemske moči. Sir Charles je bil vdovec in je veljal za moža nekoliko čudnega duha. Dasi je bil zelo bogat, je bil vendar jako priprost v svojih vsakdanjih navadah in vsa v hiši stanujoča služinčad gradu Baskerville Hall je sestajala le iz zakonskih Barrymore. Njune izpovedbe, ki jih je potrdilo več prijateljev umrlega, se glase, da je bil Sir Charles že dalje časa slabotnega zdravlja in da je imel zlasti neko srčno bolezen, vsled katere se mu je včasih nenadoma izpremenila barva obraza, včasih pa je postal naenkrat s'no zasopel ali pa ga je obšla moreča turobnost. Dr. Mortimer, prijatelj in zdravniški svetovalec rajnega, je pričal v istem smislu.

»Slučaj se je prigodil na preprost način. Sir Charles Baskerville je imel navado, da se je vsak večer, predno je šel spat, nekoliko sprehajal po slavnem drevoredu iz tis v Baskerville Hall. Tako pričata zakonska Barrymore. Dne 4. maja je rekel Sir Charles, da

ko se vrne Clemenceau, to je prihodnji teden. Na mejo med Alžirjem in Maroko pride najbrže vojni zbor 30.000 mož.

Macleau osvobojen.

London, 20. avgusta. Svetovalec maroškega sultana v vojaških stvarih Sir Harry Maclean je bil vsled pogajanja angleškega in francoskega konzula z Rajzulijem po 47dnevem ujetništvu oproščen, pa le pod tem pogojem, da se Rajzuliju ničesar ne zgodi, ako pride sultanu v roke.

Rajzuli.

London, 20. avgusta. V Tangeru pričakujejo vsak čas bitke med Rajzulijem in sultanovim odposlancem Meranijem.

MORENGA.

Berolin, 20. avg. Glasoviti vstaški vodja v nemški jugozahodni Africi, Morenga, se nahaja v gorah Kas, pripravljen vdreti v nemško ozemlje. Na njegovo glavo je razpisana velika nagrada. Angleški konjeniki ga zasledujejo.

Dnevne novice.

POSEBNI VLAK NA JESENICE!

Iz Ljubljane na Jesenice in nazaj samo 2 kroni, od ostalih postaj tja in nazaj 1 krono 70 vinarjev.

Povodom velike skupščine »Slovenske krščansko-socialne zveze« bo vozil prihodnje nedelje, 25. avgusta, od državnega kolodvora v Šiški na Jesenice in nazaj poseben vlak. Iz Ljubljane na Jesenice in nazaj je vožnja za polovico znižana in velja samo dve kroni! Vlak se bo ustavljal na vseh postajah od Podnarta in velja s postaj Vižmarje, Medvode, Škofja Loka, Kranj, Podnart vožnja tja in nazaj 1 krono 70 vinarjev.

Vožni listki za one, ki vstopijo na vlak v Ljubljani, se bodo dobivali v petek in soboto od 8. ure zjutraj do 8. ure zvečer v uredništvu »Slovenca« in zjutraj pred odhodom pri blagajni državnega kolodvora v Šiški, na drugih postajah se dobre listki zjutraj pred odhodom vlaka pri postajnih blagajnah.

Ljubljancem naj si vožne listke na vsak način oskrbe že v petek in v soboto!

Vlak odhaja v nedeljo z državnega kolodvora v Šiški točno ob 6. uri 32 minut zjutraj in pride

v Vižmarje ob 6. uri 47 minut,
v Medvode ob 6. uri 58 minut,
v Škofjo Loko ob 7. uri 18 minut,
v Kranj ob 7. uri 34 minut,
v Podnart ob 7. uri 54 minut,
na Jesenice ob 8. uri 45 minut.

Na postajah od Podnarta do Jesenic se ta vlak ne bo ustavljal. Udeležniki slavnosti, ki se tega vlaka ne morejo poslužiti, se pripeljejo na Jesenice z navadnim vlakom. Z Jesenic odpelje vlak nazaj v Ljubljano ob pol 11. uri zvečer, tako, da bo udeležnikom mogoče udeležiti se tudi popoldanske veselice, ali pa napraviti izlet v okolico, n. pr. v Vintgar in Bled. Preskrbelo se bo, da se bo radi tega vlak ustavil pri povratku tudi na Javorniku in v Lescah.

Ker je cena vožnji izredno nizka, upati je obilne udeležbe, h kateri odbor »Slovenske krščansko-socialne zveze« najuljudneje vabi. Somišljeniki in somišljenice, razvijte krepko agitacijo!

V nedeljo, dne 25. avgusta, s posebnim vlakom na Jesenice!

se namerava odpeljati drugi dan v London, in je Barrymoreju naročil, naj mu pripravi prtjago. Zvečer je šel vun, da bi ponavadi pokadil smokno na svojem nočnem spreho. Vrnil se ni več. Krog 12. ure je dobil Barrymore še vedno odprta vrata, postal je nemiren in je šel s prižgano svetilko iskat svojega gospoda. Podnevi je bilo deževalo in sledovi Sir Charlesa so se videli na poti med visokimi tisaми. Na pol poti so vrata, ki peljejo ven na močvirje. Iz gotovih znamenj se lahko sklepa, da je Sir Charles tam nekaj časa stal. Nato je nadaljeval svojo pot naprej proti močvirju in na koncu te poti ga je našel Barrymore mrtvega. Nerazjasnjena je je pa še okolnost, da so se sledovi od vrat naprej spremenili in da je šel — po sledovih soditi — od tega mesta naprej po prstih. Neki ciganski kupčevalec s konji, Murphy po imenu, je bil ono uro ne daleč proč na močvirju, vendar nekoliko pijan, kakor sam pravi. Pravi, da je nikoli več krikov, pa ni mogel vedeti, odkod da prihajajo. Kakega znamenja o sili ni bilo na truplu Sir Charlesa; res je bil njegov obraz po izpovedbi zdravnik a neverjetno spačen — doktor Mortimer takoj še verjeti ni mogel, da bi bil mrtvi človek, ki je ležal pred njim, njegov klient in prijatelj — toda to je simptom, ki se ni redko opazil na mrtvih, ki so umrli za kakšno srčno boleznijo. To razlago je potrdilo tudi razteženje, pri katerem se je izkazalo, da je bilo srce že dolga leta pokvarjeno. Izrek zaprisežencev, ki so prisostvovali mrliškemu ogledu, je torej popolnoma potrdil mnenje zdravnika. To je prav tako; kajti samo ob sebi umevno je, da je največje važnosti, da se nastani dedič Sir Charlesov v Baskerville Hallu in nadaljuje tako žalostno prekinjeno koristno delovanje. Če bi prozaični mrliški ogled enkrat za vselej ne ovrgel romantičnih pripovedk, ki so si jih ljudje šepetali od ušes do ušes, tedaj bi bilo pač najbrž težko pripraviti novega stanovalca v Baskerville Hall. Kakor

+ **Določila telovadnim odsekom** glede izleta na Jesenice. Ljubljanski telovadci se zbero v nedeljo zjutraj v telovadnici točno ob 6. uri. Od tu se podajo takoj na kolodvor, kjer se jim pridružijo telovadci horjulskega odseka. Na kolodvoru dobe ljubljanski telovadci vozne listke skupno in se jim preskrbi tudi skupni voz. V Vižmarjih vstopijo telovadci šentvitskega odseka. Na kolodvoru na Jesenicah se zbirajo telovadni odseki na mestih, kjer bodo postavljeni nosilci tablic z napisi odsekov. Vsak odsek koraka pod načelstvom lastnega načelnika zase. Vrhovni načelnik pa je načelnik ljubljanskega odseka. Odseki imajo odločen prostor v sprevodu takoj za godbo. Korakalo se bo v četrto-stopih. Vsi telovadci se udeležijo maše in blagoslovljenja doma. Tudi zborovanja »Slov. kršč. soc. zveze« se udeležijo telovadci, ker bo na dnevnem redu zborovanja referat o telovadbi. Ob polu 1. uri popoldne imajo telovadci skupno kosilo. (Gostilna se naznani pozneje.) Ob 1. uri pa je glavna skušnja na telovadišču. Nastop k javni telovadbi je določen na polu 5. uro. Telovadci se zbirajo k nastopu ob 3/4 na 4. uro v za to pripravljeni garderobi; za zbiranje popoldne, kakor tudi popoldne se bodo dajala znamenja z rogovi. Odhod in način odhoda z Jesenic se naznani telovadcem po javni telovadbi. Oni odseki, ki ne naroče prej skupno novih znakov, dobe iste med vožnjo na Jesenice.

+ **Hribarjeva cerkvena politika.** Najmlajši krščanski demokrat »Jugoslovanskega kluba« je dal po svojem glasilu razglasiti v političnem pregledu: »Še bo treba Vatikanu obesiti torbico nekoliko višje, da ga mine ošabnost«. G. Mandić, slabo ste ga privezali!

+ **Slaba vest.** Vlada premišljuje, katere deželne zbere bi sklicala, in pri tem splava na površje seveda tudi vprašanje kranjskega deželnega zbora. Ali bo sklican, ali ne? To vprašanje muči liberalce, kajti njihova slaba vest jim očita, da so le oni krivi, da kranjski deželni zbor ne deluje že toliko časa, dasi ga čaka dovolj potrebnega dela. Liberalci so iz sebičnostankarskih vzrokov samo zaradi par osebic zlobno razbili kranjski deželni zbor; oni nosijo odgovornost za vse posledice, in zato v »Narodu« pisarijo različne neresnice, da bi od sebe odvrnili to odgovornost, ki se je več ne upajo nositi niti pred svojimi volivci. Zahteva Slovenske Ljudske Stranke po volilni reformi je bila od vsega početka upravičena; to nam dokazujejo dogodki po vseh deželnih zborih, kjer se ponavljajo enake zahteve in je tudi vlada spoznala, da je upravičena zahteva, pripustiti širšim ljudskim slojem dostop v deželne zbere. Politčna zgodovina cele Avstrije sijajno potrjuje, da je Slovenska Ljudska Stranka udarila na pravo struno v kranjskem deželnem zboru. Vlada sicer ne privoli splošnemu demokratiziranju deželnih zborov, kakor ga mi zahtevamo, a prišla je ljudski zahtevi že precej daleč nasproti. Po vladni predlogi, ki nam sicer ne zadošča, ampak ki je edina, s katero moremo danes resno računati, bi se kranjski deželni zbor za Slovence ugodno izpremenil. Zdaj je razmerje Nemcev do Slovencev 10 : 26, po vladni predlogi bi bilo to razmerje 10 : 36 — torej velik napredek za Slovence. Vsaka narodna stranka bi morala glasovati za tako narodno pridobitev. Liberalci so glasovali z našimi poslanci vred za splošno in enako volivno pravico. Ustvariti se ima po vladni predlogi res 4. kurija s splošno in enako volivno pravico — liberalci bi torej morali biti zanj, ako bi bili res pristaši splošne in enake volivne pravice. In vendar so snedli svojo narodnost, snedli so svoje navdušenje za splošno in enako volivno pravico, in so izjavili, da bodo obstruirali celo volivno reformo še vnaprej, ako se skliče deželni zbor. To je

se misli, je najbližnji sorodnik gospod Henry Baskerville — če še živi — sin mlajšega brata Sir Charlesa. Mladi gospod je bival po zadnjih poročilih v Ameriki; po njem se že pozivuje, da bi se obvestil o bogati dedščini. Doktor Mortimer je zganil časnik in ga je vtaknil v žep.

»To je, gospod Holmes, kar je javno dognanega o smrti Sir Charles Baskerville.

»Moram se vam zahvaliti,« je rekel Sherlock Holmes, »da ste obrnili mojo pozornost na slučaj, ki ima na sebi gotovo marsikako zanimivo potezo. Svoj čas sem že opazil nekaj člankov v časnikih o tej stvari, ali takrat mi je ravno dal mnogo opraviti mali slučaj z vatikanskimi kamejami in v svoji gorečnosti, da bi izkazal papežu uslugo, sem izgubil stik z raznimi zanimivimi slučajji na Anglijskem. Rekli ste, kaj ne, da je v tem članku vse, kar je javno dognanega?«

»Da.«

»Zdaj mi pa še to povejte, kaj se ve o tem slučaju skrivoma!«

Pri tem se je naslonil Holmes nazaj, sklenil je zopet roki in na obrazu so se mu začrtale nepremakljive poteze, ki so pričale, da je napel vso moč svoje razsodnosti. Dr. Mortimer je bil očividno nekoliko vznemirjen; konečno je rekel:

»Hočem storiti to; ali s tem vam povem nekaj, česar nisem zaupal še nikomur. Pred zapriseženci mrliškega ogleda sem zamočlal, — in sicer zato, ker se mož vede boji, da bi se ne zdelo drugim, da hoče podpirati ljudsko praznoverje. Nadaljni vzrok je pa bil, da bi Baskerville Hall prav gotovo ne dobil novih prebivalcev, če bi se strašen glas, ki že zdaj gre po deželi o tej hiši, še poslabšal. Iz teh dveh vzrokov mislim, da sem imel pravico, da nisem vsega povedal, kar sem vedel; kajti kake koristi od tega tako ni bilo pričakovati. Ali da bi nasproti vam ne bil popolnoma odkrit, za to nimam vzroka. (Dalje.)

frivolno in brezvestno. Vsak otrok lahko vidi, da je delovanje liberalne stranke v tem vprašanju neznačajno in lažljivo. Liberalci se sami javnosti že tako boje, da izkušajo pozornost javnosti z lažmi odvrniti. V čerajšnjem »Narodu« so izkotali tako laž, ko pravijo, da je vlada že na pomlad hotela sklicati deželni zbor kranjski, da bi storil potrebne sklepe glede osuševanja barja, a da so »klerikalci« to ponudbo odbili z izgovorom, da se osuševanje barja ne mudi. To je grda laž, kajti nikdar ni Slovenska Ljudska Stranka tega izjavila. Slaba vest liberalcev se ne bo pomirila s takimi lažmi, in mi ne bomo pustili, da bi tisti ljudje, ki so iz sebičnih osebnih razlogov zakrivali mrtvilo v kranjskem deželnem zboru, to krivdo zvrčali na stranko, ki hrepeni po delu, po napredku, po gospodarskih in socialnih reformah, ki jih je ravno kranjska dežela tako krvavo potrebna. Ta laž pa tudi dovolj osvetljuje, kako globoko je padla tudi v liberalni stranki že njena nada na uspeh, kajti kdor si mora s takimi lažmi pomagati, le kaže, da njegova stvar resnice več ne prenese. Čimdalje bodo liberalci zavlačevali reformo kranjskega deželnega zbora, tem hušji bodo udarci, ki jih bodo dobili, ko pride zaslužena kazen za njihove politične zločine. Kajti povrniti se bo vse! Naj gledajo sami, da njihov račun ne bo prevelik!

+ **Obrekovanci pri delu.** V Italiji so z lažmi o samostanih tako nahujskali tolpe, da so se vsilili veliki izgedi. Pri natančnejši preiskavi pa se je dognalo, da je bilo vse izmišljeno. Kar je nalagal slaboumni deček Besson o salezijančih, je tako neumno in neverjetno, da res ni čuda, da se razni, tudi liberalni listi sramujejo, da so se vsedli na take čenče. Nekateri italijanski listi že prijemajo tudi Giollitija, da je sploh pozornost obrnil na tako obrekovanje. A škandalov željni listi so pograbili ta obrekovanja in jih raztrosili po cellem svetu, da bi nahujskali ljudske strasti proti duhovnikom in redovnikom, kakor so bili nahujskali italijanske tolpe, da so poškodovale celo zdravje in imetje poštenim nedolžnim ljudem. Sad tega hujskanja se je pokazal v Pragi v tem, da so napadli nahujskani ljudje »Vincentinum«, dobrodelnih zavod za neozdravljive ubožne bolnike, ki se vzdržuje samo z milodari, ter pobili zavodu šipe. To je uspeh liberalne gonje. Pri nas je »Slovenski Narod« v svoji sirovosti tudi priobčil vsa gorostasna obrekovanja, a ko se je dognala njih neresnica, jih ni preklical. Sram bodi takih ljudi!

+ **Svobodomiselní kongres in policija v Pragi.** Ta kongres je otrok framasonskih lož, ki so pa v Avstriji prepovedane, zato vabi na shod neki anonimen odbor. Ko je ta odbor poslal na praško policijo plakate, hotela je policija vedeti tudi imena sklicateljev in točen program kongresa. Tega pa močje niso hoteli izdati, policija pa tudi vztraja pri svoji zahtevi. Zato se utegne zgoditi, da se shod sploh ne bode vsrl. Ali policiji ne zadostujeta svetovni imeni Antona Aškerca in Lenarta Lotriča? Najbolj se zanimajo za shod nemški židje, ki bodo ropotali proti katoliški morali, a molčali o svoji talmudski morali. Zanimivo je, da na ta internacionalni shod vabi »Narod« ravno takrat, ko prepoveduje zastopniku slovenskega delavstva, da bi šel na delavski shod v Linc. Poznamo te »narodnjake«!

+ **Osebnosti.** Prestavljen je državni pravdnik g. dr. Nemanič iz Maribora v Gradec kot svetnik nadsodišča, na njegovo mesto pride deželnosodni svetnik g. Verderber. — Državni pravdnik dr. Emanuel Bayer je prestavljen v Ljubno in pomaknjen v 6. činovni razred. — Deželnosodni svetnik g. Višnikar v Ribnici je dobil značaj in naslov višjega deželnosodnega svetnika. — Svetnik deželnega sodišča v Celovcu g. Karol Winkler je imenovan za svetnika višjega sodišča v Gradcu.

+ **Oboleli je državni poslanec Fon,** ki se sedaj mudi v Bovcu. Zato ni mogel še pričeti shodi. Čim ozdravi, pride med volivce. Želimu mu, da kmalu okreva!

— **C. kr. okrajni glavar v Sežani,** g. Anton Rebek, je imenovan za namestniškega svetnika.

— **Tržaški svedrovci zasačeni pri delu.** »Edinost« poroča: Predminulo noč so se svedrovci zopet spravili na delo. Obiskali so blagajno v plavžih pod Škednjem. Dva — in sicer oba mehanikarja, torej izvedenca — sta se splazila skozi okno v prostor, kjer se nahaja blagajna; druga dva pa sta ostala na straži v bližini onega okna. Bila sta že precej časa na straži, ko sta začula, da se nekdo z opreznimi koraki bliža. Bil je to čuvaj, ki je šel ravno tedaj ogledovat okoli poslopij. Ona dva, ki sta bila na straži, sta hotela opozoriti na delu se nahajajoča tovariša na bližajočo se nevarnost in se obenem tudi onadva skriti. A komaj sta se bila premaknila, je že čuvaj, začuvši šum, ki sta ga onadva provzročila, zavpil: »Kdo je tam?« — Slučajno sta šla tam mimo ravno dva redarja, ki sta ondot patrolirala. Ta dva sta čula čuvajev klic in sta takoj zdirljalo proti poslopiju. V isti hip, in sicer naravnost proti njima sta pribežala ona dva, ki sta bila na straži, in redarja sta ju seveda takoj prišla. A takoj za tem sta se pokazala na oknu ona dva, ki sta delala pri blagajni. Seveda sta bila tudi ta dva takoj v rokah redarjev. Redarja sta vse štiri aretovane pitče uklenila in ju odvedla na redarstveno stražnico v Škednju. Onadva, ki sta bila pri blagajni, sta 29-letni Emil Calligaris, doma iz Pulja, a stanujoč tu v ulici Antonio Caccia št. 10, drugi je pa 32-letni Gvidon Preizza, stanujoč v ulici Economu št. 6. Oba sta mehanikarja. Prvi je policiji znan tvekan. Imel je že posla s sodnijo v Gorici radi vtiranja blagajin in je vedno brez dela. Drugi je bil pa v službi v plavžih. Onadva, ki sta bila na straži, sta

pa 19-letni Just Pizzamus, stanujoč v Škednju št. 418 in pa 24-letni Josip Suman, stanujoč v Škednju št. 363. Ta dva sta oba težaka. — Zatem je policija preiskala blagajno, ki so jo gori imenovani tatovi počastili s svojim obiskom. Svedrovca sta bila s kredo napravila na levo stran blagajne štrikot. Potem sta pa po tem štrikotu z ameriškanskim svedrom navrtala 14 luknji, vsako kaka 2 cm daleč eno od druge. Na tleh, blizu blagajne, je policija našla tri jeklene drogove, pet ameriškanskih svedrov, tri pile in pa neizogibno stekleničico olja. — V blagajni je bilo blizu 5.900 kron denarja.

— **Dekliške Marijine družbe** vrhniške dekanije so priredile romarski izlet pretečeni ponedeljek na Žalostno goro pri Preserju. Navzočih je bilo nad 400 članic. Cerkevni govor je govoril gospod kaplan Matej Sušnik, slovesno sveto mašo je daroval g. župnik Anton Jemec iz Podlipa.

— **Jugoslovanska Katoliška Jednota** s sedežem v Elyju Minn., je imela v prvem polletju letošnjega leta dohodkov 38.864,45 dolarjev in izdatkov 32.781,32 dolarjev. Rezervni sklad znaša 8.630,30 dolarjev, usmrtnina članov 28.294,67 dolarjev, članic 6.952,3 dolarjev, poškodbeni zaklad 3.096,15 dolarjev. Skupni preostanek znaša 30. junija tek, leta 18.967,96 dolarjev. Udov je bilo isti čas; članov 4966, članic 1857, ki so vplačali skupno 38.752,15 dolarjev.

— **Stavka pekovskih pomočnikov v Celovcu** je bila včeraj končana.

— **Rokodelska zadruga v Idriji** naznanja slavnemu občinstvu, da se dne 24. avgusta zaključijo čevljarski tečaj, in da se dne 25. avgusta popoldne ob 9. uri otvori razstava izdelkov, katere so udeleženci napravili v teku tega strokovnega tečaja. Slavno občinstvo se vljudno vabi, da si pride razstavo ogledat.

— **Zanimivosti iz avstrijske zdravstvene statistike za leto 1903.** Iz statistike o zdravstvenih zadevah za leto 1903, izdane t. l. po statistični osrednji komisiji na Dunaju, posnamemo sledeče obče zanimive podatke. Navedenega leta je bilo v Avstriji 710 bolnic, med temi 238 javnih, 472 zasebnih, v katerih je bilo na razpolago 51.139 postelj in se je zdravilo 562.876 bolnikov. V bolnicah na Kranjskem je bilo 12.953 bolnikov. Redovi so vzdrževali 60 bolnic s 3282 posteljami, zdravilo se je 46.215 oseb. Stroški oskrbovanja bolnikov v vseh bolnicah so znašali skoraj 23 milijonov kron. Zdravilo so se najrazličnejše bolezni. Umrlo je v bolnicah 39.294 ljudi. Glede bolezni izkazujejo poškodbe največje število, bilo jih je nad 42.000 slučajev, potem pridejo po številu ven.-syph. bolezni (32.623 slučajev), nadalje se je zdravilo 32.246 ljudi radi očesnih bolezni, na to pride tuberkuloza (jetika), katere je bilo 28.889 slučajev, in vsled katere je v obče nad četrto vseh bolnikov v bolnicah tudi umrlo. Kako silno je razširjena tuberkuloza (jetika), kaže ogromna številka 90.230 slučajev te bolezni med umrlimi izven bolnic in 9913 slučajev med umrlimi v bolnicah. Na Kranjskem je bilo t. l. izkazanih 1973 slučajev tuberkuloze v obče in 154 slučajev v bolnicah, tedaj skupaj 2127 žrtev te nevarne morilke. — Veliko je dalje umobolnih, katerih je bilo v 40 blaznicah 27.245, kar pa še ni niti polovica teh nesrečnih bolnikov. Vrhu tega naštel se je tega leta tudi 17.115 bebec. Izmed drugih podatkov naj še navedemo številke o gluhonemih in slepih. Zavodov za gluhoneme je bilo 21, v katerih se je nahajalo 1870 gojencev; za slepce pa je bilo 15 zavodov s 1137 gojenci. Zunaj zavodov je bilo še 27.828 gluhonemih in 13.445 slepcev, vsekako številke, ki zahtevajo temeljitega izboljšanja. Konečno omenimo še število zdravnikov, katerih je bilo leta 1903 vsega skupaj 10.709 doktorjev medicine in 764 ranocelnikov.

— **Nemško banko v Trstu** nameravajo ustanoviti odnotni Nemci.

— **Mater je pretepaval.** Neki Franc Tomažič s Koiskega je dne 10. junija ranil svojo mater na roki in obrazu, ko je grdo ž njo ravnal. Radi tega je bil pred okrajnim sodiščem obsojen na dva meseca težke ječe, z enim postom na mesec.

— **Kdo ima seno na prodaj?** Na Goriškem bo letos vsled suše jako malo sena, in že sedaj dobivamo obilo vprašanj, kdo prodaja seno v celih vagonih. Prosimo vse tiste, ki imajo seno naprodaj in morejo stisnjeno seno v celih vagonih odposiljati, da prijavijo svoje naslove uredništvu »Gorice« v Gorici.

— **Smrtna kosa.** V Gorici so pokopali gospo Ano Hvalič, soprogo špediterja g. Gašparja Hvaliča. — V Gorici je umrla gospa vpokojenega nadučitelja Ivana Beniger, rojena Moravec.

— **Poroka.** Poročil se je v Št. Petru na Goriškem g. Ivan Krajnc z gđco Amalijo Černic.

— **Osepnice na Dunaju.** Tekom včerajšnjega dneva so se pripetili na Dunaju trije novi slučajji osepnice. Dotične tri osebe so v zvezi s predstojniki in služničadjo infekcijske bolnice in ni izključena možnost, da so ti bolezni prenesli. Uradno se epidemija taji.

— **Shod dalmatinske stranke prava.** Don Ivo Prodan sklicuje za 6. september v Split shod dalmatinskih pravašev.

— **Spor v dalmatinski »Srbski stranki«.** Na shod »Srbske stranke« v Splitu je došlo od 90 delegatov le 45. Drugi so izostali radi razmer v stranki, ki so nastale povodom zadnjih volitev. Shod je otvoril Pugliesi, ki je pa takoj odstopil. Izvoljen je bil nov odbor, načelnikom pa umirovljen profesor Mihovil Katurič, tajnikom državni poslanec dr. Baljak. Na dnevnem redu je bila reorganizacija stranke in njeno glasilu. Pugliesi je odložil tudi mandat v dalmatinskem deželnem zboru.

Delniška družba „ZDRUŽENIH PIVOVAREN“ Žalec in Laško

— priporoča svoje **izborna pivo.** — Specialiteta: „**Salvator**“ (črno pivo a la monakovsko). —
Zaloga Spodnja Siska (telefon št. 187).
— Pošiljatelj na dom sprejema restavracije „**Narodnega Doma**“ g. Kržišnik. (Telefon št. 82.) —

— **Sestanek hrvaško-slovenskega dijaštva** se vrši 7. in 8. septembra v Pazinu.
— **Obrtno zbornico** nameravajo ustanoviti v Belovaru. Nabiralo polo je podpisalo od 306 doslej 171 obrtnikov.
— **Ameriški Hrvatje** in hrvaško - ogrski spor. V St. Louisu je zborovalo 23. julija do 5000 ameriških Hrvatov, ki so izrazili svojim bratom v kraljevini priznanje za moško držanje v boju za pravice njihove, banu Rakodczyu pa zaničevanje kot oprodi Mažarov. Ostro obsojajo ravnanje uniatskega škofa Drohobeckega ter prosijo cesarja, naj ščiti ustavne pravice hrvaškega naroda. Prosijo moralne podpore vse avstrijske hrvaške in slovanske poslance; domače stranke pa naj gredo v boju skupno.
— **Mažarsko blago** so začeli bojkotirati tudi Dalmatinci v Metkoviću.
— **Pretep med Srbi in Hrvati.** Do pretepa je prišlo med Hrvati in Srbi v Topuskem, ker so Srbi razobesili svojo zastavo. Žalostna ilustracija k boju proti Košutu.
— **Kolesarsko društvo v Borovnici** priredi veselico 1. septembra popoldne ob 4. uri v gostilni Jožefa Mavc z igro in godbo. Vstopnina 40 in 60 vin.

Štajerske novice.

š **Občni zbor »Zveze lavantinskih dušnih pastirjev in katehetov«** bo zagotovno dne 4. septembra t. l. v Poljčanah. Shod se prične ob 11. uri. Zanimanje zvezarjev za ta shod je veliko in pričakovati je obile udeležbe. Naj bo ta shod veličastna manifestacija duha edinosti in združenosti lavantinskih duhovnikov. Vsak stan je organiziran — tudi duhovni stan potrebuje zdrave organizacije. Udeleženci blagovolijo se prejkoprej pri g. Alojziju Cilenšku, župniku poljčanskem, javiti zaradi skupnega obeda. Na dnevnem redu bodo važne društvene zadeve: n. pr. prikrašena katehetska remuneracija itd.
š **Vtopil se je** v domačem studencu v Sečovi blizu Rogaške Slatine 13-mesečni Viktor Novak. 13-letna sestra, ki se je igrala z njim, je premalo pazila nanj.
š **Petdesetletnico** so obhajali 18. avgusta v Celju: mil. g. opat Fr. Ogradi, g. dr. J. Meindl, odvetnik na Dunaju, g. Jožef Reitter, dež. sod. nadsvetnik v pok., g. Karol Schmits, inženir na Dunaju je opravičil svojo odsotnost. Šest bivših tovarišev maturantov že počiva v hladnem grobu. Bog daj imenovanim gospodom dočakati še biserni jubilej mature!
š **Občni zbor »Südmarke«** se bo vršil dne 8. septembra v Mariboru.
š **Boj z domobranci.** V Mariboru je bil boj domobrancev z nekaterimi civilisti. Zidar Franc Kunwald je bil v boju tako hudo ranjen, da je v bolnišnici umrl.
š **Knjigovodja pobegnil.** Pobegnil je mariborskemu trgovcu Hartingerju knjigovodja Schelligo. Vzel je seboj 1500 kron. Drugi dan po begu je bil že aretiran.

Ljubljanske novice.

lj **Vojaški koncert.** Pred odhodom na velike cesarske vaje priredi belgijski pešpolk št. 27 danes zvečer v hotelu »Union« vojaški koncert, h kateremu ima tudi slavno občinstvo vstop. Pri slabem vremenu se vrši koncert v veliki dvorani. — Začetek ob 8. uri zvečer. — Vstop prost. — Belgijski pešpolk odhaja v četrtak na Koroško.
lj **Evharistični shod** za ljubljansko škofijo se prične jutri s sveto mašo, katero bode daroval mil. gospod knezoškof dr. Anton Bonaventura Jeglič ob osmih. Ob pol štirih se izpostavi sveto Rešnje Telo, nato bo adoracija in ob štirih litanije.
lj **Pevska šola »Ljubljane«** se prihodnji tork slovesno otvori.
lj **Zaslužen pohvala.** Korno poveljništvo je naredniku pri sanitetnem oddelku št. 8, g. Antonu Jagodicu, povodom njegovega prestopa v civilno državno službo izreklo za njegovo 17letno vzorno in uspešno delovanje pohvalno priznanje.
lj **Tifus v Ljubljani.** Strokovni list »Klinisch therapeutische Wochenschrift« pravi, da epidemija tifusa v Ljubljani še ni preokarčila svojega viška, ker inkubacijski rok še ni potekel. List pravi, da je največ škodilo prikrivanje.
lj **Legar ter to in ono iz domobranske vojašnice.** Od včeraj naprej nosi aktivno moštvo na čepicah »fajndes-abcaihens«, zato, da vsak ve, da so zdravi, da nimajo legarja, ali pa zato, ker so bili aktivni prvi okuženi in se od njih trosijo bacili naprej! Smeha seveda ne zmanjka nad to čudovito modrostjo »ta vikših«, kakor bi rekel naš znanec s Kodelovega. S »fajndes-abcaihnom« zdravijo tifus! Druga

zanimivost, čeprav samo slučaj, ni manj interesantna. Dokler so samo domači zdravnik pri bolnikih, navadno nihče ne umrje. Kakor hitro pa je prišel »Generalstabsarzt« v Ljubljano, kar se je zgodilo trikrat, je bil vsakokrat pogreb vojaka-prostaka! Menda je resnična smešnica: Mors cito venit, »Stabsarzt« se pelje na biciklu! Tudi veliko vizito so imeli v vojašnici. Od polu štirih do četrta na pet je bilo preiskanih rezervnikov štiri kompanije (približno 70—80 mož pri vsaki!). To je preiskava, da bi delala čast vsaki korifeji. Med moštvo vlada silen strah pred tifusom. Včeraj zvečer so morali moštvo z bajoneti poditi v barako!
lj **Na tla podrli** je včeraj popoldne neki kolesar na sv. Jakoba mostu užitarico Katarino Božičevo ter jo pri padcu znatno poškodoval.

Razne stvari.

Strašna rudarska nesreča na Kitajskem. V Čingtauu se je zgodila v Fangee-rudniku eksplozija, pri kateri je bilo ubitih 110 kitajskih rudarjev in dva nemška predelavca.
Dolgovi držav. Početkom leta 1907 so znašali dolgovi: Francoske 30.053.433.338 K, Angleške 19.862.452.000, Rusije 19.379.000.000 kron, Nemčije 18.599.750.000 K, Španske 11.482.755.290 K, Italije 12.705.422.000 K, Rumunske 1.382.734.054 K, Srbije 456.138.665 kron, Bolgarske 360.000.000 kron.
Prepovedano žganje vojakom. V Metz so dobili vsi gostilničarji nalog, da vojakom ne smejo prodajati žganja.
Obnavna proti rusinskim dijakom radi izgedov na Ivovski univerzi se bo vršila od 2. do 5. septembra t. l. Nekaj dijakov sodišče ne more več najti.
Abesinsko poslanstvo se poda preko Napolja na Dunaj in Berolin, da se domeni z avstrijsko in nemško vlado glede trgovinske pogodbe.
Španska vlada je sklenila pogodbo s špansko-afriško družbo, ki zasleduje v Afriki španske interese. Vlada bo dala družbi pol milijona pezet, družba pa bo zato 50 odstotkov dobička izročila vladi. Družba ustanavlja v Afriki naselbine, dela vodovode, obdeluje zemljo, gradi pristanišča itd.
Francoski poslanik v Berolinu, Cambon, se je podal v Norderney k nemškemu kancelarju Bülowu.
Weingartner — ravnatelj dvorne opere. Nekdanji berolinski dvorni kapelnik F. v. Weingartner je postal ravnatelj dvorne opere. Prejšnji ravnatelj Mahler ostane v uradu še do oktobra.
Spor med častniki in meščani. V Devi na Ogrskem je prišlo do nastopa med častniki in meščani v neke gostilni. Pri eni mizi so sedeli civilisti, pri drugi častniki. Eden izmed njih je imel znanca med prvimi in se zato približal njihovi mizi, kar mu tovariš zakliče: »Pojdi sem. Niso vredni, da stojiš pri njihovi mizi.« Nekdo izmed meščanov je odgovoril na to žalitev z »neotesane«, nakar je častnik potegnil sabljo in ga ranil na vratu in na roki. Uvedli so takoj preiskavo.

USTRELJEN ČASNIKAR.

Parma, 20. avgusta. Tu je drhal napadla brigadirja karabinierjev in 3 karabinierje, ki so po mestu patrolirali. Karabinierji so streljali in po nesreči zadeli urednika lista »Gazzetta di Parma«, Filiberta Molossi. Molossi je umrl.

RUSIJA.

»Kolerni punt«!

Peterburg, 20. avgusta. Glasilo reakcionarne »Zveze ruskih ljudi« »Ruskoje Znamja« priobčuje skrajno hujskajoč članek, kjer v obliki sanj slika, kako judovski in socialistični zdravniki potujejo od vasi do vasi in okužujejo zrak ter vodnjake z bacili kolere, da uničijo »pravoslavno ljudstvo«. Ta brezvestna in zločinska agitacija utegne kakor v prejšnjih epidemijah tudi sedaj ljudstvo nasmuševati na zdravnike, usmiljenke in dijake. Dejstvo, da se je agitaciji postavili na čelo »Ruskoje Znamja«, dokazuje, da odobrava agitacijo načelnik Zveze, Dubrovin, ki je vsemogočen pri carju in proti kateremu ni ministrski predsednik Stolypin nič.

Zarota proti carju.

Peterburg, 20. avgusta. Danes se je začela obravnava proti zarotnikom zoper carja. Najbolj je kompromitiran bivši mornariški poročnik Boris Vlarinov. Načrt zastopnikov je bil, carja zabosti v Carskojem selu samem. Orožništvo straži sodnijo. Boje se velikih nemirov in poizkusa revolucionarcev oprostiti tovariše s silo.

Peterburg, 20. avgusta. V razpravi o zaroti proti carju je izjavil mornariški častnik Nikičenko, da se je pridružil revolucionarjem, ker je videl demoralizacijo med brodovjem. Neki častnik je izjavil, da je neki kozak z vednostjo svojih prednikov bil pri zaroti in da se je nalašč delal, kakor bi bil zarotnik. Na ta način je bilo mogoče izvedeti vse podrobnosti o zaroti.

Telefonska in brzojavna poročila.

KRIZA V MINISTRSTVU?

Praga, 21. avgusta. »Narodni Listy« poročajo, da vlada zaradi sklicanja češkega deželnega zbora med ministri veliko nespozumljenje. Češka ministra sta v velikih škripcih.

SESTANKI MINISTROV.

Dunaj, 21. avgusta. Rumunski ministrski predsednik je došel sem in takoj odpotoval k Aerenthalu na Severnik. Tittoni pride na Severnik jutri.

PASIVNA RESISTENCA ŽELEZNIČARJEV PRI VOJAŠKIH VAJAH.

Dunaj, 21. avgusta. Železničarji so opustili namen izvajati pri velikih letošnjih vojaških vajah pasivno resistenco, ker bi bili v tem slučaju poklicani pod orožje vsi železničarji rezervisti. Sedaj se namerava izvršiti pasivno resistenco pri velikem blagovnem prometu, ako se do tedaj ne ugodno zahtevam železničarjev.

VII. MEDNARODNI KONGRES SOCIALNE DEMOKRACIJE.

Hude debate. — Antimilitarizem. — Nemci proti Francozom!

Stuttgart, 21. avgusta. Tudi sedaj še ni končana militaristična debata (glej naše poročila) v dotični sekciji. Navzočih je 200 delegatov. Vaillant izjavi, da edino sredstvo proti militarizmu je demokratizacija armade in kontrola nad ministerstvi za zunanje posle, ne pa revolucijska propaganda. Jaure obsoja Herveja. Narodnost je sveti paladij človeškega napredka in mi ne smemo potepati domovinskega čuta. Napada pa Bebla, ki je sedaj brez moči proti militarizmu, da si je svoja dejala, da bodo vsi nemški delavci se vzdignili kakor en mož, ako bo Nemčija z vojsko štiti la ruski absolutizem. Vollmar brani proti Jauresu Bebla. Mi smo dobri Nemci in odločno obojamo revolucionarne brezdomovinske otročarije in propagando po vojašnicah! Uničiti armado je ravnotako neumna misel, kakor hoteti kapitalizem od danes do jutri zatreti! Noben mednarodni kongres ne more v tem oziru vezati nemške socialne demokrate! (Viharn aplavz.) Debata se jutri nadaljuje.

Prepir zaradi ženske volivne pravice!

Stuttgart, 21. avgusta. V 5. sekciji izjavi dr. Adler, da nemške sodruge delajo avstrijskim krivico, ako jim očitajo v boju za žensko volivno pravico nedoslednost. Adler predlaga, naj se izpremeni tozadevna resolucija in naj kongres le na splošno izjavi, da je s sklepi ženske konference solidaren. Sprejeto. Ne sprejme se pa drugega dela Adlerjeve resolucije, ki pravi, da naj se posameznim deželam prepusti, kako in kdaj mislijo doseči žensko volivno pravico! (Adler se namreč boji katoliških žena v Avstriji in ne bi rad, da bi se izvedla pri nas ženska volivna pravica.)

Vseljevanje delavcev.

Stuttgart, 21. avgusta. Tudi glede na prepoved naseljevanja tujih delavskih moči se kongres še ni mogel odločiti.

RUSKA CARSKA DVOJICA NA POTU.

Peterburg, 21. avgusta. Ruska carska dvojica v soboto odpotuje v finsko vodovje.

ARETIRANI VODJA RUSKIH SOCIALNIH DEMOKRATOV.

Peterburg, 21. avgusta. Na poti v Stuttgart je bil na meji aretiran odlični vodja ruskih socialnih demokratov. Pri njem so našli tajna letna poročila, spisana v štirih jezikih, o delovanju ruske socialne demokracije.

MILIJONAR SE JE UBIL.

London, 21. avgusta. V Ameriki se je z avtomobilom ponesrečil milijonar Noot. On

in njegova rodbina, ki so bili v avtomobilu, so mrtvi.

ITALIJANSKE UTRDBE V BENETKAH.

Benetke, 21. avgusta. Danes so tu poizkusili nove velikanske topove ob popravljnih utrdbah S. Nicoletto v Benetkah.

PROTI »ZLAHTI« PRI OBČINSKEM GO-SPODARSTVU.

Rim, 21. avgusta. Vlada namerava celo vrsto občinskih zastopov, pri katerih so posamezne rodbine napravile preskrbovalnice za svoje člane, razpustiti. V 30.000 prebivalcev broječem mestu Chieti je n. pr. tretina občinskih svetnikov med seboj v sorodu in je vse občinske službe zasedla s svojimi sorodniki. Take razmere so posebno v malih italijanskih mestih.

SVETA VOJSKA V MAROKU.

Tanger, 21. avgusta. Novoproglašene-ga sultana Mulej Hafida, brata sedanega sultana Abdul Aziza pozivljajo Maročani, naj osvobodi Casablanca od Francozov. Ma el Anim pozivlja Kajde, naj korakajo proti Casablanc, kajdi so to odklonili. Konzuli v Magadorju in Marakešu prosijo admirala Philberta, naj tja odpošilja križarko. Maghzen koraka proti Tangerju, kjer je položaj za Evropce izredno nevaren.

KRITIČEN POLOŽAJ FRANCOZOV V CASABLANCI.

Madrid, 21. avgusta. Včeraj so Maročani vnovič napadli Casablanca.

London, 21. avgusta. Iz Tangerja prihaja vest, da je sultan vsem konzulom in drugim Evropejcem v Fezu nasvetoval, naj zapuste mesto, ker se je bati nemirov.

Pariz, 21. avgusta. Ker se Francozom ni posrečilo maroške jezdece še bolj potisniti nazaj, je postal položaj vsled odpora španskih vojakov za Francoze v Casablanci kritičen. Čuje se, da novi sultan Mulaj Hafit z 6000 možmi in artiljerijo koraka proti Casablanci. Francoski general Drude je brzojavno zahteval ojačenje.

Listnica uredništva.

A-b-c. Rad bi z Vami govoril. Tajnost zajamčena.

Meteorologično poročilo.

Višina n. morjem 806,2 m, srednji zračni tlak 736,0 mm

Dan	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm	Temperatura po Celsiju	Vetrovi	Nebo	Padačina v 24 urah v mm
20	9. zveč	733,8	21,0	sr. szah.	del. jasno	
21	7. zjut.	37,2	13,0	sr. jvzv.	dež	12,9
	2. pop.	38,6	13,9	sr. vzjv.	obl.	

Srednja včerajšnja temp. 20,9°, norm. 18,4°.

Velikanske kunce

(domače zajce) plemenske in mladiče, belgijske in francoske pasme, ter one, ki so nastali vsled križanja teh pasem, oddaja po najnižjih cenah

5—2 Rudolf Löwy v Središču (Sp. Štajer.) 1804

Sprejmeta se v trajno delo

2 čevljarska pomočnika

in en učenec. **IVAN ROZMAN**, čevljarski mojster v Ljubljani, Sv. Florijana ulice 24. 1862 2—1

Več učencev

sprejemem takoj za ključarsko obrt. **JOSIP REBOLJ**, Jenkove ulice 16 a, Vodmat. 1864 1—1

OPEKO-ZIDAKE

se dobi v poljubni množini 1863 20—1
v parni opekarni Jos. Lavrenčiča v Postojni.

Podružnice:
Praga s menjalnicami: Oraben 25, Mala strana, Mosti ulica 17, Baden, Brno, Gotha Lipa, Gotha Kamenek, Moravski Emsberg, Mödling, Novi Jilica, Plzen, Svítava in Liberec.

Menjalnice na Dunaju:
I. Wollzeile 10, II. Taborskegasse 4, III. Ungargasse 77 (vegal Rennweg), III. Löwengasse 27, IV. Wollzeile Hauptstrasse 12, V. Schönbrunnstrasse 88 a, VI. Gumpendorferstr. 22, VII. Mariahilferstrasse 76, VIII. Lerchenfelderstrasse 132, IX. Alservstrasse 32, X. Favoritenstrasse 59, XVIII. Währingerstrasse 83, XIX. Döblinger Hauptstr. 33, XIX. Hauptstrasse 22.

Menjalnična delniška družba 45 150—110

„MERCUR“

Dunaj, I. Wollzeile 10.

Ako. kapital K 20.000.000. Reser. sklad K 8.500.000

Najkulantnejši

nakup in prodaja

vseh vrst rent, državnih papirjev, akcij, prioritet, zastavnic, srečk, deviz, valut in denarja.

Zamenjava in eskomptiranje

iskrebanih zastavnic in obligacij, srečk in kuponov.

Izdajatelj: Dr. Ignacij Žitnik.

Tisk »Katoliške Tiskarne«.

Odgovorni urednik: Mikael Moškerc.

Iz slovanskega sveta.

sl **Zgodbe varšavskega časnika.** Gospod Adam pl. Lach-Szymanski, ki potuje sedaj med Jugoslovani, je bil do svojega odhoda iz Varšave urednik poljudnega krščansko-demokratskega tednika »Promien« (Žarek). List bi najlažje primerjali našemu »Domoljubu«, samo da se bavi manj s politiko in ima sploh veliko bolj pohlevno in oprezo pisavo. Toda ruski vladi se je zdel nevaren za obstoj države in ga je na različne načine preganjala. Prepovedala je »Promien« in pričel je izhajati »Promien poljski« (Poljski žarek), ko je tega prepovedala, je izhajal »Nedeljski žarek«, potem »Prazniški žarek«, nato je vlada preklcala svojo prepoved pod vplivom zborovanja dume in izhajal je nekaj časa spet neovirano »Žarek«. Ko so pa dume razgnali in je gospod Lach-Szymanski odpotoval v Ljubljano, zvedel je tukaj, da mu je vlada spet prepovedala njegov list in sploh odrekla koncesijo za novega. Radi tega si pomaga njegov naslednik v uredništvu tako, da izdaja vsak teden »letak«, v obliki in vsebini podoben prejšnjemu listu, samo vedno z drugim naslovom. Do sedaj so izšli: »Danica«, »Jutro«, »Luč«, »Struja«. Kako je ta list nevaren, kaže posebno zadnja številka, ki ima na prvi strani sliko cerkve sv. Petra v Rimu, potem zgodovinski članek o pokristjanjenju Litve itd.

sl **Mlekarska in živinska razstava na Moravskem.** Sredi moravske dežele, v mestu Prerovu, so češka gospodarska društva priredila mlekarsko in živinsko razstavo. To je bil pravi, veliki praznik zavednega koristnega kmečkega dela; razstavo je obiskalo tisoč gostov iz Moravske in Šlezije. — Moravsko kot kmečka dežela, prekaša vse druge avstrijske dežele. Moravska danes preskrbuje z maslom in raznimi siri cel Dunaj in severno Češko. Milijoni kron prihajajo vsako leto v moravske kraje, česar prej ni bilo. L. 1893. sta se ustanovili prvi dve kmečki mlekarni; sedaj jih je že 103. Od teh deluje: z ročno silo 48, s paroturbino silo 30, s parostrojno silo 17, z bencinsko silo 4, z električno silo 2, z vodno silo 1, z vodno in parostrojno silo 1. — L. 1905. se je v 90 mlekarnah iz 36.252.178 litrov mleka pridelalo 1.345.204 kg čajevega masla in 2.750.404 kg raznega sira. Investirana glavnicna znaša: v poslopih 1.488.117 K, v strojih 787.001 K; skupaj 2.275.118 K. Moravska živinoreja hitro napreduje. L. 1896 je bilo na Moravskem 537.305 glav goveje živine. L. 1900 že 800.000 glav. Cena živine je na Moravskem tekom 30 let poskočila za 200 do 400 odstotkov, tako, da na primer najlepša krava je pred 30 leti veljala 200 K, danes pa vsak najmanjši moravski kmet ima krave, ki jih prodaja za 800 do 1200 K. Češki poljedelski svet vsako leto prireja predavanja, razstave in deli nagrade malim kmetom na Moravskem.

sl **Čehi v Berlinu.** Berolinski Čehi so ustanovili 5 društev ter »Sokolsko društvo«.

sl **Značaj ruske revolucije.** To je naslov knjige, ki jo je napisal grof Lev Nikolajevič Tolstoj. V tem delu se peča stari filozof z Jasne Poljane z rusko revolucijo ter izraža svojo nazore, kako bi bilo treba vladati, da se zabrani obstoječe zlo in nastane srečnejša doba. Navadni ljudje menijo, da se ti nazori ne dajo udeleževati. Tolstoj pa trdi, da je to mogoče. V hrvaščini stane delo 60 vinarjev.

sl **Sad ščunjanja ruskih revolucionarjev.** Ruski list »Volga« z začudenjem piše o surovosti, ki jo med ruskim ljudstvom sejejo razni nekulturni življi: »Vsak dan bolj se kaže posledica revolucionarnega ščunjanja med širokimi vrstami ruskega naroda. V vladimirski guberniji se poroča iz cele vrste vasi, da ob nedeljah in praznikih ni nobenega moškega v cerkvi — zato so prenapolnjene vaške krčme, kjer agitatorji prireajo shode in čitajo ljudstvu revolucionarne časnike in brošure. V neki vasi pri mestu Jurjev Poljski so mužiki pod vplivom revolucionarne propagande prišli k prepričanju, da cerkve in sv. zakramentov ne potrebujejo in zavoljo tega je svečenik in cerkev odveč. Zato so sklenili svečenika in njegove služabnike izgnati, cerkev podreti in cerkveno premoženje med seboj razdeliti. Ako bi ne bila policija posegla vmes, bili bi izvršili svoj nespametni sklep. Nekateri slučajni podivjanosti presegajo že vse meje. V vasi Polki je nedavno prišel v cerkev, kjer je bila baš služba božja, neki huligan in je jel najprej iz cerkve izganjati vernike in potem je napadel s pestmi svečenika pri altarju ter vse na altarju razmetal. Vsi opomini so bili zastoni — božja služba je bila prekinjena in vsi so morali bežati iz cerkve »Dajše, kažetsja — piše »Volga« — už i idti nekuda!«

sl **Premog v Srbiji.** Novo skladišče premoga so našli v Srbiji v vasi Dolnja Gorevnica. Ustanovilo se je društvo, ki ga je začelo kopati.

sl **Najhujši nasprotnik Poljakov v Nemčiji** Tiedeman, je umrl v Berlinu v starosti 71 let. L. 1894. je ustanovil Ostnarkverein, ki ima podobne namene kot naša Südmarch. Glavna pomočnika sta mu bila Hansemann in Kannemann; iz začetnic teh imen H. K. T. je nastala beseda hakatizem.

sl **Odlikovan Srb.** Dušan Savič, profesor in uradnik francoskega naučnega ministrstva je bil odlikovan z velikim križcem francoskega reda; to odlikovanje mu daje pravico do naslova officier de l'instruction publique.

sl **Češko umetniško društvo »Manes«** je v Pragi otvorilo svojo XXII. umetniško razstavo.

sl **Srbski izvoz.** V Srbiji se je osnovalo »Srpsko izvozniško društvo« z osnovno glavnicno pol milijona kron. Izvažalo bode v prvi

vrsti meso in sadje, opravljalo pa bode tudi komisijske posle ter zgradilo moderno sušilnico za slive.

sl **Državne židovske šole v Rusiji.** Po najnovejših statističnih poročilih ruskega učnega ministrstva vzdržuje ruska vlada v 16 gubernijah 96 židovskih eno- in dvorazrednic. Izmed srednjih šol vzdržuje en židovski pedagoški zavod v Vilnu. 18 židovskih zasebnih šol ima vladno podporo od 300 do 500 rubljev na leto. Ruska vlada izdaja za židovske šole skupaj 283.673 rubljev.

sl **Gojenje cvetlic v Dalmaciji.** Letos bo potoval po Dalmaciji vsled vladnega naročila upravitelj dvornih vrtov Anton Umlauf, da pregleda, kako bi se dalo v Dalmaciji v velikem slogu vpeljati gojenje cvetlic.

sl **»Svobodna Misel« in prostozidarstvo.** V Pragi so imeli agitačni sestanek za shod svobodomislecev, na katerem so napovedali, da bo prihodnje predavanje o prostozidarstvu. Tako je vsa ta »mednarodna svobodna akcija« namenjena za to, da se loža, ki je vse drugo prej nego svobodomiselnost, ustanovi v Pragi in vname verski boj.

sl **Nova srbska banka.** Vlada je potrdila pravila »Trgovske banke« v Požarevcu. Ustanovna glavnicna znaša eden milijon dinarjev.

— **Boj med Hrvati in Srbi.** Na praznik sv. Roka je v Sv. Roku pri Lovincu velik shod, katerega se udeležujejo Dalmatinci, katoliški in pravoslavni. Dne 16. t. m. so prišli v Sv. Rok iz Dalmacije Srbi, okrašeni s srbskimi kokardami, kar je razburilo Hrvate. Prišlo je do boja med obema strankama; orožniki in redarji so navallili na ljudstvo in v metežu je bilo šest oseb nevarno ranjenih, med njimi Pajo Brkić, ki je drugi dan umrl, dva se pa borita s smrtjo.

sl **Poljsko časopisje.** Leta 1905 je izhajalo vseh skupaj 600 listov in sicer v Rusiji 143, v Avstriji 163, v Nemčiji 150, v Ameriki 52, v Švici 1, na Francoskem 3, na Angleškem 4, v Italiji 3. Največ jih izhaja v Varšavi 126, v Lvovu 107, v Krakovu 87, v Poznanju 38, v Čikagi 16, v Torunu 11 itd. Po dvakrat na dan jih izhaja 5, dnevnikov je 54. Prvi poljski list je začel izhajati l. 1661. ter se je imenoval »Merkuryc polsko-ordynacyzny«.

Nov prekop v Rusiji bodo začeli graditi med Baltičkim in Črnim morjem. Ogromno delo je proračunano na 75 milijonov rubljev. Imelo bode velikanske posledice v gospodarskem in strateškem oziru. Kot prekop bodo porabili tudi reke, ki jih bodo primerno regulirali; na ta način se bode mnogo krajev, polnih prirodnega bogastva, približalo svetovnemu prometu. Po prekoku pa bodo Rusi lahko, kadar bodo hoteli, poslali v Črno morje vojne ladje ali obratno, kar je tem večjega pomena, ker ruske vojne ladje ne smejo skozi Dardanele. Rusko-japonska vojna je bila za Ruso krvava in huda, a dobra šola. Kar so zamudili, to hočejo popraviti sedaj.

sl **Balkanska banka v Belgradu** je dobila od okrožnega sveta v Skoplju dovoljenje, da sme snovati podružnice po vsem kosovskem vilajetu razen v kosovski Mitrovici. Osnovala se bode podružnica tudi v Solunu.

sl **Srbska industrija.** Dve novi tovarni bodo zgradili v Srbiji, namreč za steklo in tovarno za izdelovanje mesnih ter sadnih konserv.

sl **Agrarna tiskarna v Pragi.** Agrarna stranka češka v Pragi je za list »Venkov« ustanovila lastno tiskarno.

sl **Za združenje slovanskih akademij** pišejo »Narodni listy«. Ker imajo akademije znatna denarna sredstva in velik vpliv na narodno kulturo, bi tako združenje slovanskih akademij v eno zvezo bilo pomenljivo za vse slovanstvo.

sl **Razstava prirodopisno-zdravniška** je v Lvovu otvorjena.

* **Slovaški slikar** Ciril Mandel je umrl 16. t. m. v Velki.

* **Pobiedonoscev — dramaturg.** Med zaupščino Pobiedonosceva so našli gledališko igro iz časa Aleksandra I.

Po svetu.

Vesti iz Amerike. Silna vročina vlada v Severni Ameriki; v New Yorku je zahtevala 18. m. m. pet žrtev, 21. m. m. pa devet. Po ulicah je pecepal mnogo konj, dasiravno so jih na vsaki gasilni postaji obilovali z vodo. V Filadelfiji se je vršila velika parada, pri kateri je onestvestilo 4380 gledalcev; pet jih je umrlo na mestu, petdeset se jih bori s smrtjo v bolnišnici. Jako veliko jih je padlo v nezavest, ker so pili limonado, namešano z žganjem. Policaji so prodajalcem prevrnili vso »limonado« v kanale. V Pittsburgu je za solnčarico umrlo 21 ljudi. — Dva avtomobila, vozeča po 50 km na uro, sta zadela skupaj na Long Islandu pri New Yorku. V hipu sta bila voza kup železa in lesa, pod katerim sta ležali trupi obeh voznikov. Eden je bil mrtev, drugi pa je umrl na potu v bolnišnico. Ostali potniki so v 40 čevljev dolgem loku odleteli nepoškodovani na stran ter odšli z mesta nesreče, še predno je došel zdravnik. — Zvezna vlada bode razpustila trust za smodnik, ker mora ravno ona sama, kot najboljša kupovalka, plačevati zanj ogromne svote. — Strela je udarila v dinamično zalogo v Petersburgu; eden delavec je bil ubit, eden smrtno ranjen. V okolici so popolnoma popokala vsa okna. — Zelo razburjeni so bili 18. m. m. prebivalci Saint Louisa, Mo., na bivšega metodistovskega pastora Pritschetta, radi nekega delikatnega dejanja z 18-letno Callie Donley. Z Matildo Ridenour na čelu je ubogega pastora preganjala cela četa čez razne plete in železniške tire. — Ob slapu Niagare je umrl angleški admiral

McLear. — Vsled stavke obrežnih delavcev mora počivati na tisoče delavcev. Obrežnih delavcem so se pridružili še rudarji v železovih rudokopih v Duluthu, Minn. Nasprotno pa so telegrafisti v Oakland, Cal., sprejeli družbene pogoje ter sklenili takoj začeti delati. — V samomirnem namenu je skočil trgovec Berg v New Yorku iz dvanaestega nadstropja ter se ubil. Dan popreje je skočila Ana Mar-moye iz petnajstega nadstropja ter tudi ob-ležala mrtva. — Trust za sukanec je povišal svojim izdelkom ceno. — Da preprečijo nenaden napad na luke ob Tihem oceanu, bodo vse zavarovali z minami, za katere je kongres dovolil dva milijona dolarjev. Za varstvo Filipinov je odločenih 400.000 dolarjev; pri Manili in v zalivu Subig bodo položili najmanj 700 min. V San Francisco odplovejo z Filipinov tam usidrane križarke, da se pridružijo tiho-morskemu brodovju. — V Guayakvillu, repu-blika Ekvador, so 10. m. m. revolucionarji napadli vse štiri vojašnice; po eno uro trajajo-čem boju so morali bežati, pustivši mnogo mrtvih in ranjenih. Hoteli so umoriti tudi pred-sednika ter zato naskočili njegovo hišo, a so jih pregnali. Proglašeno je vojno stanje. — Nove petrolejne vrelce so našli v Kaliforniji. Eden daje sam na dan 74 sodov petroleja. — Pri Washburnu, Mich., sta trčila skupaj brzov-lak in tovarni vlak. Posledice so bile grozne. Prvi trije vozovi brzovlaka so bili popolnoma razbiti; ubitih je bilo takoj 32, ranjenih nad sto, med temi več smrtnonevarno. Od 150 otrok jih je bilo le nekaj malo poškodovanih. Nesrečo je povzročil vlakovodja tovarnega vlaka, ker je preje odpeljal s postaje, predno je privozil vanjo brzovlak. Zanašal se je, da pride preje na prihodnjo postajo kot brzovlak. Železniška proga ima eden sam tir. — 15. t. m. je zborovala v Indianapolis »Ameriška zveza katoliških društev«; zborovanja se je udeležilo nad 300 delegatov, med njimi dva polnokrvna Indijanca, ki so zastopali čez dva milijona članov. Kongres se je pečal tudi z vprašanjem o razporoki, izdelal svoj zakonski načrt, ki ga je podal Rooseveltu in podpred-sedniku Fairbanksu s prošnjo, da bi delovala na to, da se uvede tak zakon. — V Des Moines so moskiti ustavili vlak. Železnica pelje namreč čez močvirje, v katerem je bilo vse polno moskitov. Vsled hude vročine so bila okna v vozovih odprta; moskiti, iz močvirja pregnani po hudem naliču, so se lotili potni-kov. Ker se jih ti niso mogli otresti, ustavili so vlak, ter užgali ob železniškem nasipu več ognjev, da so odgnali nadležne mrčese z di-mom. Mnogo potnikov je bilo hudo opikanih. — V Clevelandu je umrl 105-let star črnc R. Smith. Prvič se je oženil šele v starosti 99 let. — Gospodična Alma Peterson je preoblečena v možko opravilo izkušala dobiti delo kot dr-var blizu Marianetta, Wis. Spoznali so jo, na-kar je povedala, da je hotela delati v bližini Adolfa Kuntsona, ki ga je ljubila. Kuntsona je to toliko genilo, da ji je takoj ponudil svojo roko. — V St. Louisu je bilo na en dan razpi-sanih 110 razprav za ločitev zakona; 62 jih je bilo hitro končanih, k ostalim niso prišle stranke. Pet sodnikov je delalo na vse pre-tege. — »Črna roka« nastopa zadnje čase v Ameriki zopet gostejše. V New Yorku so v ta-kozvani »mali Italiji« vrgli pred trgovino M. Taduoba bombo, ki je razdejala prednji del prostorov ter razbila več tisoč šip. Ranjen ni bil nihče. V Filadelfiji so razstrelili stanova-nje Italijanu Grenaldiju, ker se ni zmenil za njihova grozilna pisma. — Svojo nevesto je zaigral v Clevelandu Josip Lucigno, potem pa nasprotniku v igri prezel lice od ušesa do ust. Nvesta je bila cel čas poleg. — Morgan se je zopet pojavil v — Parizu. Nakupil je ondi za 500.000 dolarjev knjig, ki popisujejo najbolj umazano francosko zgodovino. — 13 milijonov 500.000 ton železa so dobili letos v Ameriki. — V Limi je v skladišče Standard Oil družbe udarila strela in poslopje užgala. Četrtr milijona sodov petroleja je zgorelo. Me-sto je radi gostega dima v popolni temi. — Nad sto mornarjev je ušlo z vojne ladje »Mi-nesota«. — V kongresu se v jeseni prične živahna agitacija za pomnožitev vojaštva. Neka obrežna stotinja bi morala imeti 105 mož, v resnici pa jih ima samo 8.

Katoliško gibanje v Italiji. Po vzoru nem-škega »Volksvereina«, ki je dosegel tako kras-ne uspehe, so Italijani ustanovili v kraljestvu katoliško organizacijo »Unione popolare« s sedežem v Florenci. Predsednik Toniolo je bil pred kratkim pri sv. očetu sprejet v avdi-enci, v kateri mu je poročal o prvih uspehih mladega društva. Po vseh škofijah so izbrani svetovavci ter določeni zaupniki. Izdanih je bilo več tisoč letakov, v Rimu pa so ob de-monstracijah 17. februarja nabili velik lepak. Pripravlja se vrsta brošur ter se ustanovila »Socialna apologetičska korespondenca«, ki pa vsled pomanjkanja gmotnih sredstev more za sedaj izhajati le enkrat na mesec. »Unione popolare« je organizirala tudi prvi »socialni teden«, ki se bode vršil v Pistoji.

Mesto, ki se pogreza. Med prebivalci me-sta Motherwell v Škotski je nastal velik strah, ker se je pokazalo, da se mesto po-greza. Vsled izkopavanja premoga pod sa-mim mestom, so se pričela tla udirati, kar so nedavno opazili povodom potresa. Plinove in vodovodne cevi so popokale in mesto na-polnilo z vodo in strupenim plinom. Vsi pre-bivavci se bodo morali izseliti iz mesta. Mo-therwell ima 20.000 prebivalcev in je važna točka radi železniške zveze med Glasgowom in Edinburgom in radi velikih plasti premoga in železa.

Vesti o koleri v Belgradu so dementi-rane. —

Trusti proti Zedinjenim državam Severne Amerike. Naskok ameriške vlade na petrolej-

ni trust je zelo vznemiril tudi dunajsko borzo, ker so bili kurzi zelo nestalni. A vznemirjenje se polega to in onstran Atlantskega oceana, kajti silna globa, ki jo je naložila vašingtonska vlada Standard oil Compagny, ni spravila trustovih članov v zadrego. Preteklo soboto so zborovali tajno v Čikagi ter sklenili oživo-tvoriti popoln boj proti oblasti ter v ta namen zložiti glavnicno več milijard dolarjev. Ob-enem pa so se dogovorili glede enotnih cen sirovin. Zveza bode imela tudi politični vpliv, ki se uo prikazal že ob prihodnjih volitvah predsednika Unije.

Štirinapolodstotna obvezna pisma v skup-nem znesku 100 milijonov kron se bodo emiti-rala v Budimpešti, da se sanira ogrski denar-ni trg in se zgradi v Budimpešti več sto novih stavb, ker manjka stanovanj.

Republika Bolivija je prekinila diplomatsko zvezo z Vatikanom, ker je papež protesti-ral proti civilnemu zakonu in novim cerkve-nopolitičnim postavam v Boliviji.

Slikarjevo oko. V zadnjem času se je čes-to čulo zatrevanje, da so razne umetniške sodbe o barvah odveč, ker vsak posameznik barve v fizičnem smislu vidi popolnoma druga-če kot njegovi sosedje. Profesorja Heine in Lenz sta radi tega preiskala oči 18 slikarjev in slikaric ter pri vseh prišla do zaključka, da so vsi videli barve skoro popolnoma enako, če se ne oziramo na majhne in zato nepomem-bne nianse. Zato v svojem poročilu sklepata, da vsako popolnoma zdravo oko vidi barve enako; če torej opazimo na slikah nenavadne barve, tega ni krivo toliko slikarjevo oko, kot duševni pojavi pri njegovem opazovanju na-rave.

»Zlobni evropski dečko.« To dražestno ime so dali v Londonu srbskemu prestolona-sledniku, ki se mudi tam na posetu. Balkan-ska izložba v Carl Courtu se mu baje zelo do-pade, kajti obiskal jo je dvakrat v enem dne-vu. Princev poset je privraten in ni obudil na dvoru nikakega zanimanja.

Rimska framasonska sodrga potegnjena za nos. Zadnje dni po razkrinkanju lažire-dovnice Fumagalli, kar so framasonji izkori-stili v hujškane rimske liberalne fakinaže proti katoličanstvu, se je po Rimu razširil glas, da bodo truplo rajnega papeža Leona XIII. prenesli v lateransko baziliko. Seveda v Vatikanu na to v sedanjih okoliščinah nihče ne misli, ker bi utegnilo priti do istih prizo-rov, kot pri pogrebu Pija IX. A trg sv. Petra je 23. julija nenadoma oživel, ker se je govo-rilo, da se bode vršil sprevod ta dan. Ker se je nabirala čedalje večja množica, pomnožena je bila tudi policija; ravno to pa je ljudi, zlasti pa framasone še bolj utrdilo v njih mnenju ter so od vseh strani vlekli skupaj svoje »brate«. No, zastoj so čakali, prenos telesnih ostan-kov Leona XIII. se ni vršil. A ponoči se je na-krat razpočila na Borgu, koder gre navadno izprevod, bomba, zažgana z užgalno vrvico in sicer približno ob času, ko bi morali ver-niki mimo, če bi se pogreb res vršil. K sreči tedaj na ulici ni bilo nikogar, zato se ni zgo-dila nikaka nesreča.

Mažarska kultura v ameriški luči. Ne-ki Mažar, po imenu Szalay, je v Ameriki u-moril svojo ljubinko, vsled česar je bil v Cle-velandu obsojen na smrt. Ker je bil obsojenec tekom razprave čudovito miren in ravnodu-šen, zahteval je zagovornik, da zdravnik preišče njegovo duševno stanje. Temu pa se je sodnik odločno uprl, trdeč, da ta mirnost zločinčeva nikakor ni posledica kake duševne bolezni, ampak da je Szalay zato tako apati-čen, ker pripada mažarski rasi, ki stoji na ta-ko nizki stopinjni prosvete in omike, da ob-toženec niti ne razume, za kaj pri razpravi pravzaprav gre. Szalay so prepeljali v Ko-lumbijo, kjer bode 7 oktobra z elektriko umorjen. Starši njegovi so poslali v Ameriko 1200 kron, da ga rešijo, vendar ni veliko upanja.

Kaj se vse pripeti šaljivcem. V Genovo sta dospela prošli mesec dva elegantno oble-čena Spanca, hoteč odpotovati v Rim, da bi kralju ponudila v nakup dragoceno zbirko starih denarjev. Potovala sta jako prijetno in brez strahu, staj sta imela seboj priporočilo španskih ministrov. V Genovi, kjer sta go-spoda prestopila v drug vlak, pa je opazil pozorni sprevodnik, da neseta tuja težek kovčeg sama v svojo kupe, ter ju zato rado-vedno vprašal, kaj imata v njem. Spanca sta prezirljivo merila uslužbenca, toda videč njeg-ov skrbipolni obraz sta si namežiknila in eden je takoj malomarno odvrnil: »Bombe in dinamit.« A naletela sta slabo. Ves iz sebe je hitel izprevodnik h kolovorskeji policiji, ki je takoj k popotnikoma poslala v kupe »oko postave« ter brzajavila v Rim, kak obisk mu je namenjen. Tam je seveda takoj policija za-sedla kolodvor, pričakujoč nevarna pitčka. Ko sta dospela, odpeljala sta se v redarstvenem spremstvu v hotel »Minerva«, kjer sta dobila vsak pred svojo sobo »častno stražo«. Ob-enem so obvestili tudi dvor, kjer so zato do-ločili, da bosta »zbirko« najpreje v navzo-čnosti dvorne straže ogledala general ter pro-fesor Ruggiera. Z vsa potrebno previdnostjo so odprli kovčeg in zalesketali so se stari novci, o bombah in dinamitu seveda ni bilo ne duha ne sluha, ker tudi na Španskem takih stvari doslej še ne uvrščajo v numizmatične zbirke.

Dragocen zemljevid. Princ Waldburg-Bolfig-Waldsee zahteva za dragocen atlas ogromno svoto 1.200.000 mark, in sicer naj-več zato, ker sta v atlasu dva zemljevida iz leta 1507 in 1516, ki ju je odkril profesor Fi-scher v knjižnici na gradu Bolfigu. Zemlje-vid iz leta 1507 je izdelal Martin Valdsemiler iz Vogezev. Na njem je Amerika prvič ozna-čena s tem imenom.

drugi 150 cm " " 200 "

pri Francu Tomanu, pozlatarju in podobarju
v Ljubliani. Valzezonier trg 1